

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vrst 250 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafla ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knafla ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Francija in Anglija priporočata Beogradu uvidevnost

Istočasno s svojo demaršo v Sofiji sta obe državi svetovali tudi beograjski vladi, da se sporazume s prečansko opozicijo — Od tod izvira popoln preokret v hegemonističnem stališču do akcije KDK

— Zagreb, 1. septembra. Pod naslovom »Drug veter« objavljala današnji »Jutarnji list« zanimive informacije o preokretu srbijskega javnega mnjenja. List piše med drugim:

»Iz Beograda piha vedno močnejše nov veter. Pred tednom dni je imela vlada takorekoč permanentne seje, na katerih je po priznanju raznih ministrov razpravljala o ukrepih, s katerimi naj se zaduži akcija prečanske opozicije. Obznana je bila par dni evangelij cele javnosti. Naenkrat pa so utihnili in po pordnevnem molku je pričela popolnoma nova muzika, najprej tiho in plašno, potem pa vedno glasneje in močnejše — pesem sporazuma. Dočim se je do včeraj popolnoma resno razpravljalo o aretaciji celokupnega vodstva KDK, dočim je sam dr. Korošec v svoji izjavi naglasil potrebo« strogega izvajanja zakonskih predpisov«, povdarjajo sedaj, zlasti zadnja dva dni, vse vladne skupine svojo pripravljenost in voljo za sporazum. Za sporazum so radikalni vseh frakcij, vstevši Veljo Vukičevića, za sporazum je Davidović, dr. Spaho pa naenkrat nastopa kot človek, ki je samo zategadelj v vladi, da omogoči in podpre sporazum med Beogradom in Zagrebom.

Od kod ta nagla sprememba? Pred par dnevi smo že naglasili, da je v ozadju bojazen za lastne pozicije in ž njo v zvezi prizadevanje, da bi prisilili KDK k prvemu koraku, k prvi izjavi za sporazum, s čimer bi bili po njihovem mnenju razveljavljeni znani

sklepi KDK z dne 1. avgusta, s katerimi ne priznava KDK niti okrnjene in okrvavljene Narodne skupščine, niti veljavnosti njih sklepov, niti vlade, ki je izšla iz te skupščine.

Zadnje dni pa smo izvedeli še nekatere dragocene podrobnosti izza političnih kulis v Beogradu, ki postavljajo ta sporazumaška prizadevanja beograjskih politikov v povsem drugo luč. Po naših informacijah so ta naporna prizadevanja za doseg sporazuma s SKD posledica diskretnih nasvetov diplomatov naših zaveznikov, ki so bili dani v Beogradu istočasno, ko je bila izvršena znana demarša v Sofiji v zvezi likvidacije makedonske revolucionarne organizacije. Znano je, da so včasile napravile korak v Sofiji na izrecno željo Jugoslavije. Dr. Marinković je mislil, da je na ta način dosegel velik diplomatski uspeh. Toda vesile so v odgovoru na to željo naše vlade naglasile, da pristanejo na demaršo v Sofiji le pod pogojem, da se istočasno uredi tudi notranji odnosaji v kraljevini SHS. Priznalo so, da je makedonski odbor glavni vzrok nemirov na Balkanu, opozorile pa so ob enem tudi na to, da je treba vzroke nemirov odstraniti tako na vzhodu kakor na zapadu države. Tako je vlada dr. Korošca za svoj delni uspeh na zunaj dobila težak ukor na znotraj. Tudi diplomacija je bila zlasti alarmirana po znanih ampustaskih geslih gotovih srbijskih politikov in je takoj nastopila proti temu, ker se zaveda da bi nastale v tem slučaju nedogledne mednarodne

komplikacije, ki jih ne žele niti v Parizu niti v Londonu. In zato je naenkrat zavel iz Beograda tako silen sporazumaški veter...

Preko noči so se razbežali v smeri proti Zagrebu vladni emisariji, da iščejo stikov s predstavniki KDK. Z vseh strani poskušajo dobiti od KDK kak konkretni odgovor ali vsaj nejasno formulacijo njegovega programa, na katero bi mogla vlada priključiti svoja poganja. Med vsemi temi poizkusi je gotovo najbolj zanimiv poskus Velje Vukičevića, ki je skušal preko nekoga uglednega zagrebskega industrijalca dobiti zveze s KDK, ponujajoč ji celo revizijo ustave, samo da stopi z njim v sodelovanje.

KDK in vsi oni, preko katerih se je skušalo priti v stike z vodstvom, so odločno odbili vse rezijske ponudbe. KDK se enkrat naglašja, da noče imeti nikakih stikov in nikakih pogajanj s predstavniki okrvavljene države. »Dokler traja vojna, ni govora o miru«, je izjavil dr. Maček in s tem točno označil fazo narodne akcije.

Ta akcija je bolj blizu zmage, kakor pa se dozdeva. Diskretni diplomatski nasveti, če tudi so bili izgovorjeni še tako po tihem, grodko odmevajo na vseh merodajnih mestih. Preko teh nasvetov ne morejo. In zato se bo moral dr. Korošec, ko se bodo posnesrečili vsi poskusi za doseg »umakniti z vsem svojim režimom. Samo s sprejemom vseh zahtev KDK je mogoče odstraniti one vzroke, ki vznemirjajo Pariz in London.

Velike korupcijske afere v Nemčiji

Senzacionalne izpovedi aretiranega Stinnesa. — Hude obtožbe proti visokemu državnemu funkcionarju.

— Berlin, 1. septembra. Na zahtevo državnega pravdnika in na prijavo komisarija za obveznice vojnega posojila je bil v četrtek aretiran znani nemški milijonar Hugo Stinnes ml. Njegova aretacija je vzbudila ogromno senzacijo v vsem mednarodnem finančnem svetu. Očitajo mu, da je nakupoval v inozemstvu obveznice vojnega posojila in jih prijavljal kot svojo staro lastnino. Škoda, ki jo je radi tega trpela država, sega v milijone. Istočasno je bil aretiran tudi Stinnesov zasebni tajnik Waldow, ki je bil njegov glavni pomagač. Napovedano pa je še aretacija raznih vodilnih uradnikov Stinnesovih podjetij.

Pri prvem zaslišanju, ki je trajalo včeraj ves dan, je Stinnes odločno zanimal vsako krivdo ter izjavljal, da o mahinacijah sploh ni bil poučen in so jih bržkone vršili njegovi uradniki za njegovim hrbtom. Pozneje pa se je zapletel v nasprotstva, ki so potrdila sum, da je vendarle tudi sam kriv.

Stinnesova afera se vleče že nad leto dni. O mahinacijah z vojnim posojilom se je že dolgo govorilo, toda še le zadnje ugotovitve v Parizu, Londonu in Bukarešti so dovedle do aretacije Waldowa in nato še Stinnesa samega.

Danes dopoldne je bil Stinnes ponovno zaslišan od preiskovalnega sodnika. Kakor se je opoldne doznelo, je pri tej priliki podal senzacionalne izpovedi, v katerih deloma priznava obdolžitve, obtožuje pa korupcije in izsiljevanje samega državnega komisarija za vojno posojilo. Stinnes namreč zatrjuje, da mu je dal državni komisar sporočiti, da je pripravljen ustaviti preiskavo proti njemu, če sprejme predlog pariškega bankirja Palmauxa. Ta pa mu je po Waldowu sporočil, da doseže ustaveitev vsakega nadaljnega postopanja proti Stinnesu, če plača 50.000 mark. Palmaux mu je zagotavljal, da bo vsa afera izginila s sveta, če se obveže, da plača ta znesek. Stinnes naglašja, da je to ponudbo odločno odklonil, ker jo smatra na eni strani za izsiljevanje, na drugi strani pa se čuti povsem nedolžnega.

Ta izjava Stinnesa, ki so jo njegovi odvetniki takoj publicirali, je izzvala ogromno senzacijo. Napovedujejo se še senzacionalna razkritja, in poučeni krogi naglašajo, da bodo izzvale pozornost vsega sveta. Razvoj Stinnesovega procesa bo razkril cel eldorado z vojnim posojilom.

Italijanska princesa noče postati albanska kraljica

Trnjeva pot Ahmeda bega do kraljevske krone. — Njegovi nasprotniki mu že naprej napovedujejo revolucijo. — Tudi Vatikan je baje proti njemu.

Tirana, 1. septembra. Tiranski dopisni urad sporoča službeno: Ustavotvorna skupščina je na svoji včerajšnji seji razpravljala v načelu o vprašanju revizije ustave v smeri proglavitve monarhije. Vsi govorniki so naglašali potrebo, da se izvrši revizija ustave in zadosti splošni želji albanskega naroda, naj se v duhu narodnih tradicij Albanija proglasi za monarhijo in posadi Ahmed beg Zogu na prestol Skenberga. Vse te izjave so bile sprejete z velikim navdušenjem. Izvoljena je bila posebna komisija, ki naj izdela konkretne predloge glede revizije ustave. Ta komisija bo na današnji seji podala svoje poročilo, nakar bo ustavotvorna skupščina sklepala o reviziji.

Pariz, 1. septembra. Vse evropske vlade so dobile spomenico albanske nacionalne republikanske stranke, ki protestira proti nameravani proglavitvi monarhije v Albaniji in ustoličenju Ahmeda za albanskega kralja. Spomenica grozi, da se bo albanski narod tej nakani tiranskega nasilnika uprl z orožjem, kakor je to storil leta 1920, pri Valoni. To bo nedvomno storil, če ne bodo nastopile velesile, katerim se sedaj ponovno nudi prilika, da dokažejo, da so stvarno za ohranitev svetovnega mira, zlasti pa miru na Balkanu in ob Jadranskem morju. Pariški listi naglašajo v komentarjih, da lahko dosežejo mahinacije Italije s proglavitvijo monarhije do resnih zapletljiv na Balkanu. Velesile bodo morale vsakor dobro preudariti, predno bodo dale svoj pristanek na ta korak.

— Berlin, 1. septembra. »United Press« poroča iz uradnih virov, da se potrjuje vest, da je bila proglasitev monarhije v Albaniji odgojena radi protesta Anglije, ki je obve-

stila tiransko vlado, da pristane na to samo pod pogojem, če odobri proklamacijo albanske monarhije in Ahmeda bega za albanskega kralja Beograd in Atene.

— Budimpešta, 1. septembra. Madžarski tisk objavlja obširna poročila iz Tirane o pripravah za proklamacijo monarhije. V svojih poročilih povdarjajo posebni dopisniki madžarskih listov, da je bila proklamacija prvotno določena že za preteklo soboto, da pa je bila odgojena, ker je prišlo do nesporazumov med Albanijo in Italijo. Italijanski kralj je baje odklonil zahtevo Mussolinija, naj bi se italijanska princesa Giovanna poročila z novim albanskim kraljem Ahmedom begom. Kakor se zatrjuje, je interveniral proti poroki tudi Vatikan. Vatikan je sploh proti proglavitvi monarhije v Albaniji, ker se boji, da bo vodil Ahmed beg protikatol. politiko in napravil iz Albanije drugo Mehiko. Iz vseh teh razlogov, kakor tudi radi protesta Anglije se proklamacija kraljevine zavlačuje, med tem pa so italijanski diplomati pridno na delu, da odstranijo vse vires.

X. Zagrebački zbor

Občni mednarodni veliki sejem vzorcev

25. VIII. — 3. IX. 1928

IZLOŽBA NARODNIH DEL

25. VIII. — 10. IX. 1928

Izložba in Sejem domače živine

1. — 3. IX. 1928

Zadružni dnevi in poskusno

oranje

1. in 2. IX. 1928

Na železnih in parobrodih 50%ni popust za posetnike, izlagatelje in izložbeno robo. Potne legitimacije Zagrebskega Zbora, ki upravičujejo do znižane vožnje, se dobivajo v vseh potniških uradih, pri vseh podružnicah Prve Hrvatske Štedionice in pri ostalih denarnih zavodih v vseh večjih mestih.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Ljubljanska borza danes ni poslovala, v prostem prometu pa so bili napravljeni zaključki po istih tečajih, kot v prostem prometu na zagrebski borzi.

ZAGREBSKA BORZA.

Zagreb, 1. septembra. V prostem prometu so notirali: Devize: Dunaj 802.20, Berlin 13.5580, Milan 297.95, London 276.18, Pariz 222.24, Praga 168.67, Curih 1095.60, Newyork 56.91. — Efekti: Vojna škoda 432.

INOZEMSKA BORZE.

Curih, 1. septembra. Zagreb 9.1275, Dunaj 73.20, Berlin 123.80, Milan 27.20, London 25.205, Pariz 20.28, Praga 15.39, Newyork 519.30, Budimpešta 90.55.

Balkanske metode pod dr. Koroščevim protoktoratom

Škandalozne obtožbe beograjskega »Trgovinskega glasnika« proti metodam dr. Korošca in njegovih organov.

Beograjski »Trgovski glasnik« objavlja članek pod naslovom »G. Korošec na praksu«. List povdarja, da je že večkrat ugotovilo, da se dr. Korošec ni znal povzpeti na višino, ki jo njegov položaj zahteva in katero so obetali iz njegove okoliščine, ko je prevzel važen resor notranjega ministra. Za primer rečimo, ki vlada v dr. Koroščevem resoru, navaja članek naslednjo zgodbo

Dne 21. julija je bila rudarska slava v Barah, v resavskih rudnikih. Svečanosti so se udeležili tudi predstavniki oblasti, večje število meščanov, duhovščina in prosvetni delavci iz okoliščine. Kakor na vsaki slavi se je jedlo in pilo tudi na rudarski zabavi, ki je trajala globoko v noč.

Nedaleč od kraja, kjer so se vršile svečanosti, se nahajajo stanovanja rudarjev, ki so večinoma Slovenci. V hiši uglednega domačina Miloja Jovanovića je stanovala neka slovenska rudarska družina. V tej družini je bilo simpatično dekle, v katero se je zagledal neki bogoslovac, ki pa je bil zelo vsiljiv in ga je zato dekle tudi odbilo. Toda tudi pozneje je se pogosto dogodilo, da je poneči vzhajal in napadal siromasno delavsko družino. Delavci so se pritožili zaradi tega vznemirjanja pri gospodarju ter ga naprosili, naj jim posodi puško, da se lahko branijo pred eventualnimi napadi.

Na dan rudarske slave so Slovenci odšli prej domov. Komaj pa so zaspijali, je nekdo prišel od zunaj razbijati po oknih in vratih. Eden izmed stanovanjcev je prestrašen pograbil za puško in ustrelil skozi okno, pri čemer je bil eden izmed napadalcev ubit, drugi pa je odvrnil karabinko, ki jo je imel s seboj, ter pobegnil. Ko so videli, kaj se je zgodilo, so slovenski rudarji odšli takoj z doma naravnost in se prijavili oblastem.

Medtem je sreski poglavar, ki je bil v bližini in je čul strel, poslal orožnike, da bi poiskali hišnega gospodarja in ga pripeljali k njemu. Ko se je to zgodilo, je začel poglavar, ki je bil vinjen, pretepati hišnega gospodarja Miloja Jovanovića. To pa mu ni bilo dovolj, temveč je pustil tudi svoji družbi, da je pretepala nesrečnega seljaka. Med njimi se je najbolj odlikoval neki svečenik, poglavarjev strankarski prijatelj. Ta je tako brezsrčno in brezdušno pretepal nesrečnika, da se je neki rudniški uradnik, katerega je slučajno zadel eden izmed povpih, seljaku namenjenih udarcev, zgrudil takoj nezavesten. Prisotni orožniki so stali pasivno ob strani. Neki zdravnik, ki je prišel v bližino, je obvezal seljaka in rudniškega uradnika. Toda na poti v Despotovac je poglavar aretirancu odtrgal ovoj, da bi tako skril pred ljudmi znake svojega nečloveškega postopanja.

V zaporu je pretepeni Miloj Jovanović pozval zdravnike iz Čuprije, kakor tudi samega velikega župana, ki so se zgrozili nad prizorom, ki se jim je nudil. Veliki župan je uvedel preiskavo in poslal ministru policije poročilo, v katerem je zahteval, naj se uvede kazenska preiskava in sreski poglavar do konca preiskave suspendira. Aretirancu je bil dovoljen bolniški dopust 30 dni. A ko bi moral oditi iz zapore, je poglavar, ki je bil še vedno na svojem mestu, sklical drugo zdravniško komisijo, da bi ga pregledala. Ko se je Miloj Jovanović temu uprl in se ni hotel sleči, mu je policijski pisar dal dve zausenici in ga s silo slekli. Toda tudi ta zdravniška komisija, ki bi imela poglavarju olajšati položaj, je poškovanemu Miloju priznala 20 dni bolniškega dopusta.

»Trgovinski glasnik« ugotavlja nadalje, da minister notranjih del ni smatral za potrebno podvzeti potrebne ukrepe za zaščito avtoritete oblasti in da sreskega poglavarja ni niti suspendiral, kakor je to predlagal veliki župan. Ker pa se posebno meče temno senco oblasti, je dejstvo, da je od ministrstva pravde določeni preiskovalni sodnik dobil samo nalog, naj preišče samo slučaj uboja, ne pa tudi poglavarjeve krivde za nered in za poškodbe poštenega državljanja.

List naglašja, da ta slučaj jasno dokazuje, kako se gaji svoboda državljanov, kako gre samovolja oblast tako daleč, da se državljanji pretepajo, dočim pristojni minister policije s svojim postopanjem omogoča, da se taki organi izognejo zasluženi kazni. Tako se avtoriteta oblasti gaji od strani onih, ki so najbolj poklicani varovati jo, dočim prebivalstvu tamošnjega kraja ne preostaja drugo, kakor da pobegne v gore.

Dr. Korošec na vse to molči, ugotavlja »Trgovinski glasnik«. Ta molk postaja zanimiv. Organi oblasti pod njegovo upravo se ne le niso poboljšali, kakor bi se morali po njegovih obljubah, temveč kažejo vedno večjo nasilnost in brezobzirnost. Pod ministrom dr. Korošca so se pripetili najbolj neprijetni in najostrejši spori med oblastmi in državljanji, katerih kri se preliva pred očmi vseh. List pravi, da bi se vse to moda lahko smatralo kot slučajno, toda samo pod pogojem, ako bi se taki slučajni ne ponavljali in ako bi se dale primerne sankcije, ki bi med oblastmi in državljanji res privedle do normalnih odnosajev, ki so pogoj vsake zdrave državne organizacije. Brez tega pa značaj slučajnosti odpada.

Kakor je iz navedenega razvidno, so tudi že Srbijanci siti ministrovjanja dr. Korošca.

Posvetovanja KDK v Zagrebu

— Zagreb, 1. septembra. Posvetovanja KDK so bila včeraj zvečer zaključena. Podrobni sklepi niso bili objavljeni. Večina poslancev se je tekot današnjega dne razšla. V sabornici so se danes nadaljevali razgovori z onimi poslanci, ki so ostali v Zagrebu. Svetovar Pribičević odputuje danes v Belovar, kjer se bo vršila jutri sreška konferenca SDS.

Hrvati se ne udeležijo gospodarskega kongresa

— Zagreb, 1. septembra. Tukajšnje gospodarske organizacije so dobile poziv, naj se po svojih zastopnikih udeležijo gospodarskega kongresa v Beogradu, ki se bo vršil 9. t. m. Brezizjemno vse hrvatske gospodarske organizacije pa so odklonile udeležbo na tem kongresu z izjavo, da srbijski gospodarski krogi doslej niso pokazali niti volje niti želje, da bi podpirali upravičene zahteve prečanskih gospodarskih krogov tako glede izenačenja bremen, kakor tudi glede izboljšanja uprave. Podpredsednik trgovske zbornice v Zagrebu pa je podal novinarjem izjavo, v kateri odobrava to stališče gospodarskih korporacij in prikrilo poziva k bojkotu beograjskega kongresa gospodarskih organizacij.

Gospodarstvo Koroščeve vlade

— Zagreb, 1. septembra. Pri zagrebski železniški direkciji je okrog 500 tovarnih vagonov, ki so nujno potrebni popravila. Zagrebska direkcija se je že ponovno obrnila na prometno ministrstvo za potrebne kredite, je pa vedno dobila odgovor, da ni denarja. Tako stoji ti vagoni, ki bi bili našemu izvozu tako nujno potrebni, nepravilni na stranskih tirih samo zato, ker vlada nima denarja.

Uvoz naših krmil na Češkoslovaško

Praga, 1. septembra. Češkoslovaška vlada je znižala uvozno carino za krmila, ki se uvažajo iz Jugoslavije. Smatra se, da ima ta korak predvsem namen, pospešiti pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe, ki bodo pričela tekot prihodnjega tedna v Pragi med Češkoslovaško in Jugoslavijo.

Nova nota o sofijski demarši

— London, 1. septembra. Angleška vlada je poslala vsem evropskim vladam noto, v kateri še enkrat pojasnjuje demaršo Francije in Anglije v Sofiji. Ta nota predstavlja obenem odgovor na noto italijanske vlade, ki izjavlja, da ne more sodelovati pri tem koraku obeh zapadnih velesil v Sofiji.

Pomemben praznik slovenskega kmetijstva

160letnica »Kmetijske družbe za Slovenijo«. — Kratka zgodovina družbinskega delovanja in njenih največjih uspehov v delu za našega kmetovalca

Letos proslavi ena naših najstarejših in za razvoj našega kmetijstva najzalednejših organizacij, »Kmetijska družba za Slovenijo« 160letnico svojega obstoja. 160 let v zgodovini človeštva ni veliko, za obstoj organizacije je pa to ogromna doba. In v tej dobi je storila Kmetijska družba za svoje člane in sploh za vse naše kmetijstvo veliko koristnega dela in ga povzdignila tako, da se lahko primerja s kmetijstvom v drugih naprednih državah. V naslednjem podajamo kratko sliko društvenega delovanja ves čas njegovega obstoja ter zgodovine in njenega pomena za kmetijstvo v Sloveniji.

Leta 1767 je bil v Ljubljani občini zbor »Društva poljedelstva in kmetijskih umetnosti na Kranjskem«. Na to zborovanje je povabil takratni deželni glavar Henrik Auersperg razne plemenitaše, znanstvenike in zastopnike skoraj vseh stanov. Za predsednika je bil izvoljen glavarstveni svetnik Josip baron Brigido. Takrat so bili ljudje v naših krajih nekako razdeljeni v kaste. Med plemenitaši in cerkveniki krogi na eni ter meščani in kmeti na drugi strani je vladalo veliko nasprotje. Zanimivo pa je, da so se ob ustanovitvi družbe strnili skoraj vsi sloji in prepad med njimi je bil deloma premošen. Društvo, ki je bilo popolnoma samostojno, je 20 let delovalo zelo agilno in je kmalu doseglo prav lepe uspehe. Člani so bili takrat tudi naši prvi slovenski slovstveniki Marko Pohlin, Anton Linhart in dr.

Leta 1787 je društvo prenehalo delovati, toda že čez 20 let je bilo na novo ustanovljeno pod drugim imenom in sicer kot »Poljedelsko društvo deželnih stanov na Kranjskem«. Za časa francoskih vojn je delovanje društva kolikor toliko zamrlo in zato ni imelo znamenitih posebnih uspehov. Pač pa je družba ustanovila botanični vrt, ki obstoji še danes in ki ga je društvo leta 1919 prepuščilo ljubljanski univerzi. Po končanih francoskih vojnah je društvo nanovo oživel in se reorganiziralo pod imenom »S. kr. kmetijska družba kranjska«. Leta 1823 je društvo ustanovilo narodni muzej, ki je bil temelj našega poznejšega muzeja. Društvo je zanj zbiralo različne starine in drugo gradivo.

Omeniti je še, da je društvo v prvih 20 letih svojega obstoja ustanovilo prvo kmetijsko šolo, prvo obrtno šolo, navajajo je kmete, da so v večji meri sadili krompir itd. Leta 1823 je društvo kupilo pristavo na Poljanah in ustanovilo drevesnico. To je bil važen dan v razvoju slovenskega kmetijstva, zakaj iz te drevesnice je izšlo nad 10.000 sadnih dreves.

Važen mejnik v društvenem delovanju je bila tudi izvolitev dr. Janeza Bleiweisa za tajnika l. 1842. Z Bleiweisom je družba neizmerno pridobila in on je bil tako rekoč njen duševni oče. Pod njim se je družba od dne do dne bolj uveljavljala in lepše proci-

tala. Bleiweis je ustanovil »Kmet. in rokodelske novice«, pod njim je bila l. 1860 ustanovljena podkova in zdravniška šola, ki jo je vodila do l. 1919. Bleiweisove »Kmetijske novice« so bile merodajno glasilo v vsem tedanjem javnem življenju Slovencev.

Po Bleiweisovi smrti je prevzel tajniško mesto Gustav Pirč. Pirčeva doba je bila zlata doba za družbo. Agilni in neumorni strokovnjak je dvignil družbo na zavidljivo višino, na kateri se nahaja danes in posrežilo se mu je, da je pomnožil število njenih članov od 450, ki jih je štela leta 1863, na 10.000 v letu 1912.

V Pirčevi dobi, ki je trajala od l. 1884 do 1923, je družba dosegla največje uspehe. Kmetov ni samo poučevala teoretično, marveč jim je tudi nudila praktična sredstva, zlasti pa je skrbel, da pride kmet do modernih pripomočkov za zboljšanje poljedelstva in živinoreje. Pričela je z blagovnim prometom in nudila svojim članom po nizkih cenah dobro blago. Preveč bi bilo, če bi hoteli naštevati vse uspehe, ki jih je dosegla družba v novejšem času. Omenimo le še, da je začela na vse pretege pospeševati živinorejo, na konjerejo, na drugi strani je pa zboljšala poljedelstvo z uvedbo novih vrst žita, koruze in krompirja. Neveljnih zaslug si je obenem pridobila za povzdigo sadjarstva. Pospeševala je tudi uvoz gnojil itd.

Iz družbe so se sčasoma razvili posamni odseki, ki so prevzeli eno ali drugo kmetijsko panogo. Tako so nastala razna strokovna društva, kakor žebelarsko, ribarsko, perutninarstvo, sadjarsko, konjersko, vinarsko itd. Ob prevratu l. 1918 se je družba razširila in sprejela pod svoje okrilje tudi bivši odbor štajer. Kmetijske družbe. Od takrat se imenuje družba »Kmetijska družba za Slovenijo«.

Vidimo torej, da ima ta stanovska korporacija nedvomno velike zasluge za razvoj našega kmetijstva in sploh za vse naše javno in kulturno življenje. Danes šteje družba 359 podružnic s 15.180 člani, kar je pač krasen uspeh in je v številčnem pogledu nedvomno naša najmočnejša organizacija. Predsednik te odlične organizacije je zdaj g. Ivo Sancin, tajnik inž. Rado Lah, ostali odbor pa tvorijo sami izkušeni kmetijski strokovnjaki in referenti, odnosno ugledni posestniki iz raznih krajev Slovenije.

Društvo proslavi svojo 160letnico z jubilejno kmetijsko razstavo na ljubljanskem velesejmu, obenem je pa izšla jubilejna številka »Kmetovalca«, društvenega glasila, ki izhaja v 18.000 izvodih. Sporedno z jubilejem družbine 160letnice proslavi družba tudi 45letnico svojega strokovnega glasila »Kmetovalec«.

Kmetijski družbi čestitamo k njenemu jubileju tudi mi in želimo, da bi tudi v bodoče uspešno delovala v dobrobit našega kmetovalca, zlasti pa, da še bolj pomnoži svoj delokrog in število svojega članstva.

Kje je ostal program SLS?

Klerikalni voditelji so v družbi najbolj reakcionarnih elementov pljunili na svoj lastni program. Smešne klerikalne intrige

Stališče KDK napram sedanjemu političnemu položaju v Jugoslaviji kakor tudi napram ureditvi razdrapanih razmer v naši državi je bilo od njenih voditeljev že pomnožno označeno in je tudi dovolj znano. KDK zahteva uveljavljanje načel enakosti, ravnopravnosti, bratstva in svobode vseh državljanov v našem javnem življenju. Enaka bremena, enake dolžnosti in pravice, je njena temeljna zahteva.

To je bistvena točka njenega programa in vse njeno delo gre za tem, da se to edino pravilno načelo uveljavi. S kakimi sredstvi naj doseže izpolnitev te temeljne točke svojega programa, je stvar proučevanja na sejah vodstva KDK. Gotovo je, da nam sedanja ustava ne nudi zadostnega jamstva za uveljavljanje te temeljne zahteve KDK po enakosti, ravnopravnosti in svobodi vseh državljanov, kakor so pokazale izkušnje. Ne rečemo, da bi na podlagi sedanjih ustave ne bilo možno uveljavljanje enakosti in ravnopravnosti, ako bi vodili državo resnično demokratični ljudje, ker pa je ne vodijo, so postale potrebe sankcije, da hegemonisti ne bodo vladali proti duhu ustave, ki zahteva enake pravice in dolžnosti za vse.

V kakem obsegu naj se te sankcije izvedejo in katere točke sedanje ustave naj se izpremenijo v to svrhu, je stvar proučevanja, ki mora biti temeljito in v sporazumnem delu onih, ki čutijo predvsem potrebo po izpremembi sedanjih žalostnih razmer. Predvsem je gotovo, da se mora naša ustava izpremeniti v toliko, da bo nepristranska državna uprava dejansko zagotovljena. Izvedba ustavnih določb ne sme biti več odvisna od samovolje posameznih politikov, ki pridejo slučajno do oblasti in ki jim je zloraba oblasti vse.

Da se more izpremeniti ustava v tem smislu, je predvsem potrebno, da dobimo tako narodno predstavništvo, ki bo v resnici izvoljeno po svobodni volji ljudstva, ker more samo v tem slučaju jamčiti, da bo odgovarjala izprememba ustave dejanskim potrebam in željam splošnosti. Zato je tudi KDK postavila zahtevu, naj se razpusti sedanja Narodna skupščina, ki je bila izvoljena v znamenju policijskega pendreka. Ta zahteva ne datira šele od atentata 20. junija v Narodni skupščini, ampak že od prej. Atentat v Narodni skupščini je samo onemogočil vsak razgovor predstavnikov KDK s sedanjo vladno večino, ki jim ne nudi nobenega jamstva za varnost njihovega življenja.

Vse to je bilo že pomnožno povedano in še piše današnji »Slovenec«, da KDK ni povedala, čemu naj služi volilna vlada K. D. K., s kakim programom bo šla KDK na

volitve in po katerem programu bi KDK upravljala začasno v medvolilni dobi vrhovno vodstvo države, ima to samo namen intrigiranja, ne pa stvarne razprave.

Nova vlada naj bi omogočila svobodne volitve novega parlamenta, ki naj bi ukinil vse potrebno za uveljavljanje popolne enakosti in ravnopravnosti ustavnim potom.

Trditve glasila dr. Korošca, da KDK ni povedala programno in načelno, kaj in kako bi delala v novi vladi, je smešna in izvir iz klerikalnega jezuitizma, ki smatra laži in zavijanje za najuspešnejše sredstvo. Program KDK je že znan iz časov proračunskih debat v Narodni skupščini, ko je sedanja vladna večina po vrsti odklanjala vse upravičene zahteve po zbolšanju državne uprave, po ureditvi gospodarskih in socialnih razmer, po demokratiziranju našega javnega življenja. In če bi program KDK obstojal v eni sami zahtevi, da se mora onemogočiti ubijanje svobodno izvoljenih predstavnikov v Narodni skupščini, da se mora preprečiti vsako nasilje, bi bil že dovolj velik in vreden, da se postavijo zanj v boj vsi pošteni ljudje, ki hočejo dobro državi.

Poznamo program naše SLS. Ne rečemo, da nima mnogo dobrega. Vprašanje pa je, kako ga njeni voditelji izvajajo? Dr. Korošec in tovariši se se sdrli sli s najbolj reakcionarnimi elementi v državi in v stremljenju po oblasti so jih v reakcionarnosti že prekosili. Glasovali so v Narodni skupščini za oprostitev korupcijistov od obtožbe, glasovali so proti vsem predlogom, ki jih je postavila KDK v korist delovnega ljudstva in danes ni v državi stanu, ki ne bi občutil posledice njihovega pogubonostnega dela. Zgolj zato, da bi dokazali, da je moč v njihovih rokah, so glasovali proti vsem upravičnim zahtevam in predlogom KDK za splošne koristi in končno se to moč manifestirali z orožjem v roki.

Kje je ostal krščanski program slovenske klerikalne stranke, ko so padli v Narodni skupščini smrtonosni streli, ko so klerikalni listi zagovarjali umor treh poslancev, opravili streljanje na patriotsko mladino v Beogradu in Zagrebu?

Kje je ostal socialni program klerikalne stranke, ki je ukinjala po svojem ministru dr. Gosarju socialne ustanove v naši državi in nakladala delovnim slojem nove davke?

Kje je ostal decentralistični program klerikalne stranke, ki je izročala oblastnim samoupravam samo pasivne državne ustanove, uvažala nove oblastne davčine, državni davčni vijak pa navijala?

In kje so ostale vse obljube, s katerimi

so bili klerikalci pred volitvami tako radodarni?

Program SLS je kos papirja, po katerem teptajo najbolj voditelji klerikalne stranke sami in sate ni prav nič vreden. Ne gre za pisan papir, ampak za prakso tistih, ki upravljajo državo. Tudi radikalna stranka je imela lep program, pa danes v Jugoslaviji razen klerikalne skoro ni bolj koruptivne stranke.

»Slovenec«, ki je toliko v skrbeh za podrobnosti programa KDK in ki piše, da je KDK brez programa, naj bo prepričan, da bo KDK tudi v podrobnostih postavila vse svoje zahteve, ko bo smatrala to za potrebno. Če tudi »Slovenec«, da nasprotniki ne vedo, s kakimi KDK imajo računati, ker ne odkriva svojih kart, potem naj vedo, da imajo predvsem računati s njeno zahtevo po odstranitvi okviralnega režima, ki je osramotil našo državo pred vsem kulturnim svetom.

Zdi se nam, da to tudi dobro vedo in zato se tudi neprestano pojavljajo v njihovih vrstah smešne intrige proti kompaktnosti KDK, s katerimi najbolj nerodno operira ljubljanski »Slovenec«.

Včeraj je pisal »Slovenec«, da je »HSS prekinila vse zveze s SDS«, danes pa piše, da »SDS neče KDK«. Kdo naj verjame »Slovenčevim« bedarijam, ki se same med seboj pobijajo?

Klerikalci naj predvsem razširijo polžaj v svojih možganih in razmere v svoji stranki, preden se bodo lotili pometanja pred drugimi pragi. Dela bodo imeli več kot dovolj. S tem bodo tudi največ koristili se samo sebi, ampak tudi konsolidaciji razmer v državi, ker ni dvoma, da bi na ta način ne dobili nekoliko manj hinavsko - jezuitsko stranko. Vsaj navodila hrvatskih nadškofov in škofov naj upoštevajo, da ne bodo stali pred vsem svetom tako umazani, kakor so.

Mariborsko gledališče

Ko so pričela že vsa druga gledališča s pripravi za novo sezono, se je začelo zbirati tudi mariborsko gledališče, da vstopi v svojo deseto sezono, ki bo pač najtežja od vseh, pri čemer ne izvajamo niti prve. Takrat je bilo navdušenost in danarja ... danes pa ni danarja in tudi navdušenost je prilično malo. In v tem znamenju se odprva deseta gledališka sezona.

Cisto drugatje smo si pač predstavljali desetletnico, pa bodi bože, tudi na drugih poljih smo ob desetletnici razočarani, zakaj bi ne bili v kulturi in pri gledališču? Gledališče ob severni naši meji, branik in najvažnejše žarišče naše kulture, je tako rekoč brez subvencije, navezano na lastno moč in na požrtvovalnost publike. Država je svojo subvencijo restringirala in jo po ponovnih izjavah merodajnih krogov namerava v novem proračunu popolnoma črtati, mestna subvencija je zastavljena za gledališke dolge prejšnjih let, oblastna subvencija pa je razmeroma majhna in za letos že porabljena. Tako se prične nova sezona z novimi krediti, s čimer trpe zavod in igralci.

Zavod ne more zidati na prave temelje, ker pač ne ve, kedar se zruši vse načrt, ko je vse postavljeno v zaupanju na naknadne podpore s strani korporacij, igralci pa tudi nimajo nikake sigurnosti, saj so razen petih celotno brez kontrakta in nimajo nikakih pravic, če blagajna popolnoma usahne. Odkod naj potem pride veselje do dela? Ali vendar: Kako pomagati, ko ni od nikoder pomoči, od nikoder niti obljub?

Opera je šla, opereta nam ostane, da bi polnila blagajno. Ako bo hotela, bo šlo dobro in bo tudi ona prinašala svoj delež k umetnosti, ako pa se bo ozirala, kakor doslej, le na galerijo, bo izgubila še tiste zagovornike, ki jih ima. Tudi tista povest o potrebi za blagajno ni zajamčeno resnična! Želimo torej, da bo tudi opereta vredna obmejnega nacionalnega našega gledališča!

Drama, ki se je v pretekli sezoni tako visoko povzpela, bo imela sicer nekoliko manj igralcev, a upamo zdravja vsem ostalim, da bodo mogli vso sezono posvetiti svojim umetniškim stremljenjem; tako bo prenešen povdarek na dramo, ki bo navzlic okrnjenemu gledališču mogla dosežati velike uspehe. Repertoarni načrt, ki ga izda uprava v prihodnjih dneh, bo mnogo obetala...

Pri vseh denarnih in splošnih težavah pri mariborsko gledališču je pa še posebno neprijetno to, da dosedajni intendant dr. Brenčič odhaja... Vidi pred seboj nepremostljive zapreke in odhaja, predno bi moral demontirati zavod, ki ga je sam ustvarjal z vso prirojenjo mojo ljubeznijo. Kdo bo njegov naslednik? O tem se v Mariboru mnogo govori in je precej gotovo, da bo tudi to imenovanje v skladu s politično situacijo, čeravno bi po našem mnenju vsaj v umetniškem ustvarjanju gledališča ne smeli segati po politični valovi. Sino pač naročiti, ki ga vsak pretesljalj prevzame in objame kar očlega. Le škoda, da pri tem kaj radi pozabljamo na naše narodne in kulturne dolžnosti!

Sport

II. kolo tekem za poškodbeni sklad LNP

Jutri Ilirija : Primorje.

V korist poudarjenega sklada za zavarovanje igralcev proti neugodam se vrše v glavni centrih LNP vsako leto pokalne tekme, za katere je razpisal LNP dva prehodna pokala. Ljubljanski pokal si je lani priborila Ilirija s tem, da je v finalu nadvladala Primorje s 4 : 2.

Letošnje pokalne tekme so se pričele preteklo nedeljo s tekmi Ilirija : Slavija 10 : 0. Hermes : Jadran 10 : 1 in Primorje : Reka 5 : 1. Nadaljujejo se danes in jutri, in sicer odigrata danes, v soboto ob 17.30 na prostoru Ilirije SK Sloven in SK Svoboda zadnje preostale tekme I. kola, jutri v nedeljo pa se odigra na prostoru Primorja II. kolo: ob 15.30 Hermes : smagovalec sobotne tekme in ob 17. Ilirija : Primorje.

Jesenska nogometna sezona prinese na ta način že v začetku naš lokalni »derby«, ki vselej ne samo skrajno vznemirja oba učeljena tabora, temveč vpliva tudi na širšo

publiko bolj privlačno kot katerakoli mednarodna tekma. V jutrišnji tekmi se bo moglo videti, s kakšnim moštvom razpolagata naša najmočnejša kluba za jesensko sezono in po izidu bo mo moglo dobiti točno oceniti šanse obeh velikih rivalov za bližnje prvenstveno srečanje

Prva meddržavna tekma v Ljubljani

V dne 8. in 9. septembra doživlja Ljubljana izreden športni dogodek, na katerega se z vso vnamo pripravljajo že danes. V teh dneh se odigra peta meddržavna tekma Čehoslovaška - Jugoslavija in druga medmesna tekma Praga - Ljubljana. S temi prireditvami doseže letošnja športna sezona svoj višek, ki pomeni za Ljubljano prvotno atrakcijo. V trenutku, ko je bila Ljubljana poverjena z izvedbo teh prireditev, je prevzela častno nalogo reprezentirati našo državo napram Čehoslovaku. Upamo, da bo to svojo nalogo izvršila tako, da bo vredna priznanja, ki ga je prejela s poverjenjem teh tekmovalcev. To naj bo tudi prvi korak k velikemu cilju, da postane Ljubljana naš državni športni center. Častna in nacionalna dolžnost vsakega zavednega Ljubljančana je, da posveti vso pozornost tem največjim športnim in nacionalnim prireditvam letošnje sezone. Nič ne sme manjkati pri sprejemu na kolodvoru, ravno tako ne pri prireditvah na igrišču. Dolžnost nas vseh je, stremeti za tem, da poneso sestre Čehoslovakinje kar najlepše spomine iz Ljubljane. Naša občestva gostoljubnost ter iskreno prijateljstvo, ki veže oba naroda, morata priti ob tej priliki ponovno do popolnega izraza. Ta dva dneva naj pomenita za nas, zlasti pa za naš ženski šport, prvi športni praznik, ki naj bo obenem mejnik v razvoju naše hazene. Naše celokupno žensko naj 8. in 9. septembra spontano manifestira za veliko športno idejo, ki naj bratske vezi obeh narodov še poglobi.

— Predprodaja vstopnic za tekme 8. in 9. septembra. Za meddržavno tekmo Čehoslovaška - Jugoslavija in za medmesno tekmo Praga - Ljubljana se bodo dobile vstopnice v predprodaji od torka 4. t. m. dalje v trafikah Sever, Selenburgova ulica. Ker je pričakovano velikega poseta, je v interesu občinstva, da si pravočasno oskrbi vstopnice, zlasti tribunske in ložne sedee.

— SK Svoboda. Danes ob 16.30 morajo biti sledeči igralci v naši garderobi: Fugina, Zore, Novak, Boncelj, Prešeren, Batič, Ozebek, Bončar, Koser, Potrat, Habicht.

— Udeležite se velike kolesarske dirke, ki jo priredi jutri kolesarsko društvo »Sava« na športnem prostoru S. K. Ilirije. Odhodi ob pol 14. uri z gozda Gradaščica s Sv. Jakoba trga na prireditveni prostor. Zanimanje je veliko. Prijavljenih je veliko dirkačev, med njimi tudi iz Zagreba g. Vukelić in g. Dourić in iz drugih krajev.

— SK Mura - ASK Primorje. Danes ob 18. uri se srečata družini Mure in Primorja v prijateljski tekmi na igrišču Atene v Tivolju. Jutri bo revanša ob 11. uri dopoldne.

Vsi in vse za naše brate!

Prireditve v takem slogu in obsegu, kakor bo »naših zatiranih bratov dan«, ki ga prireja naša splošna narodnoobrambna organizacija, »Jugoslovenska Matica«, v soboto, na praznik Malega Šmarna, 8. t. m., v ljubljanski »Zvezdi« in pričečem Kongresnem trgu, že dolgo ni videla naša Ljubljana. Zadnja taka prireditev je bila menda tam v letu 1905.

Kakor smo že omenili, se bo omenjena dne dopoldne vršila dinarska zbirka, za katero se je ponudilo »Jugoslovenski Matici« toliko število visokosolskega dijaštva, da bodo vse ljubljanske ulice »zasedene po nabiralcih, ki bodo z nabiralnimi puščami v rokah vabili občinstvo, da položi svoj dinarski dar narodnoobrambni stvari na oltar. Občinstvo se bo gotovo prav rado odzivalo njihovu vabilu in bo »dinarski dan«, ki je bil po starem običaju nameravan za mesec oktober, pa se je zaradi nujne potrebe čim obilnejših sredstev za narodnoobrambne namene združil s sedanjo veliko prireditvijo, brez dvoma uspel kar najbolje. Prav posebej pa opozarjamo na »dinarski dan« občinstvo iz podeželskih krajev, ki pride tisti dan v Ljubljano, da si ogleda jesenski velesejem, da ne bo nabiralcev smatralo za nadležne, katere je treba odganjati kakor sitne muhe, temveč ljudi, ki žrtvujejo svoj trud za to, da se nabere čim največ denarnih sredstev v namenu one naše organizacije, kateri je naloga, da nudi pomoč našim pod tujim jarmom živčim, najhujska nasilstva in preganjanje trepetim bratom. En dinar bo pač mogel utreti vsak, ki pride iz podeželskih krajev v Ljubljano tisti dan ali za poukom ali za zabavo. En dinar za naše zatirane brate!

Kdo bi se branil te malenkostne žrtve zlasti še, če se pomisli, da bo 8. septembra letos ravno 20 let, kar se je vršila v Ptuj na ves naš narod v svojih posledicah tako pomembna glavna skušnja naše tedaj edine narodnoobrambne organizacije, Družbe sv. Cirila in Metoda, na kateri je pod udarci pobesnele nemške in nemškotarske sode tekla kri slovenskih zborovalcev, kar je imelo za posledico oni burni dan 20. septembra, ko sta po kroglaš podivjane nemške soldateske padla naša narodna mučenika Lunder in Adamič. Tedaj je zavrelo v našem narodu, ki se je dvignil kakor en sam mož, da da duška svojem neizmernemu ogorčenju, in če hočemo biti pravični, moramo reči, da je bil ravno dan 8. septembra leta 1908. tisti mejnik v našem narodnem snovanju in delovanju, od katerega dalje je bilo naše stremljenje usmerjeno v tisto smer, ki je končno dovela do ujedinenja našega troimenega naroda v njegovi lastni svobodni državi. Ali ni torej kar najprimernejše, da dvajsetletnico one znamenite ptujске skupščine in z njo zvezanih dogodkov proslavimo s tem, da žrtvujemo vsak, kolikor le more, v narodnoobrambne namene, ki jim je bila posvečena tudi ona skupščina, posvečena s slovensko krvjo! Ob dvajsetletnici ptujskih dogodkov se spominjamo z vso radodarnostjo naših zatiranih bratov onstran meje!

Ind tisto naše narodno delavstvo, ki si je, tudi pred dvajsetimi leti, ustanovilo v svoji »Narodni delavski organizaciji«, ka-

teri je danes naslednica »Narodna strokovna zveza«, svojo obrambno organizacijo, ki naj bi ga varovala potučevanja, ali se ob dvajsetletnici obstanka te organizacije, ki jo praznuje tudi 8. in 9. t. m. v Ljubljani, ne bo spominjala svojih bratov, ki jim osvobodilo leto 1918. ni prineslo osvobodjenja, temveč le še hujske, le še krute suženstvo, kot je bilo ono, v katerem so ječali prej z njimi vredi? Prepričani smo, da bodo vsi praznovanci te dvajsetletnice po svojih najboljših močeh storili svojo dolžnost napram onim, ki tako nujno potrebujejo kar najizdatnejše naše pomoči, in jih bomo videli vse na prireditve naše »Jugoslovenske Matice«, zlasti pa vse tiste, katerim so ostali še živo v spominu nedanji težki boji z našim narodnim sovražkom ob obali sinje Adrije, kjer nečloveško fašistovsko nasilje danes piše našim bratom narodno smrt.

Sobota 8. t. m. naj združi v okrilju »Jugoslovenske Matice« vse, ki nečejo njihove pogube!

Beleznica

KOLENDAR.

Sobota, 1. septembra 1928. Katoličani: Egidi, Mladin; pravoslavni, 19. avgusta: Andrija S.

Nedelja, 2. septembra 1928. Katoličani: 14. pokbožnostna, Angelska nedelja, Stefan kr.; pravoslavni: Samujlo.

PRIREDITVE.

Ljudski kino (Matica): Špijoni. Kino Ideal: Prepad smrti. Narodno gledališče: Danes: Prodana nevesta; Jutri: Dobri vojak Švejk. Obe predstavi v dramskem gledališču. Začetek ob 20. uri.

Koles. dr. »Sava«: Velike kolesarske dirke na prostoru SK Ilirije ob 14. uri.

DEZURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Bahovec, Kongresni trg; Ustar, Sv. Petra cesta in Hočevar, Šiška.

Pepe na gugalnici

Pepe iz uredništva pospešuje naše narodno gospodarstvo in zato so mu dali gospod ravnatelj na velesejmu pristojo hojo po vseh krogih od kač klopočač in martinčkov tja do bohinijskega sira in slovenskih harmonikarjev. Posvoda lahko pase oči in vsa vrata so mu odprta, samo povedati mora, kaj vse je videl po krajih, da se tudi drugi ne bodo mogli zoperstavljati radovednosti. Tudi v vinski paviljon ima odprta vrata in lahko v interesu narodnega gospodarstva poskuša vino po običajnih cenah. Toda ne sme pozabiti pohvaliti ali vsaj omeniti vse te obilne robe, nikakor ne, kajti drugače da mu bo prosta hoja od vzeta. Pepe je prehodil že danes vse po dolgem in počez in pravi, da je jako lepo. Lepe da so kače in martinčki, ker leraha in pesa, noži in vilice z zobobreci ci vred, harmonikarji, ki jih še ni, in narodne noše, ki še pridejo, hruske v ameriških zabojih, kokoši in piščanci, žabe in kaktusi, hrošči in spalnice iz mahagonija in celo sejmski stražniki da so lepi, ker ne dovolijo stikati po tujih žepih. Tudi onkrak ceste je vse lepo in fletno, samo tja si Pepe ni upal, kajti mu je dezertiral pipec iz hlač in ima zdaj luknjo v žepu.

Najlepša pa je in ostane do konca Ljubljane v jeseni gugalnica, pravi Pepe. Gospod ravnatelj so bili tako veliki kodusni, da so jamčili zanj in se je Pepe uječkal. Šlo je do več največjega gostanjanja gori in nazaj do tal, da ni koli tega. Pepe pravi, da bi se rad vse žive dni tako uječkal, kajti da se vidi z gugalnice vse narobe. Slovenski premijer drže v roki oljkovo vejico namesto pendreka, Vukičević pleše v parlamentu kolo z Mačkom in Pribečevićem, davčni vijak se je zlomil in padel med staro železje, Puniša Račić je bil obsodjen na smrt in obešen, kronski vpokojenci so izenačeni z zlatimi dinarji, ministri delajo za druge le, ne zase, fajmoštri dele odpustke brez volilnih kroglic, srbski hajduki uče zagrebške omladince na Markovem trgu streljati, policaji kriče z Dalmatinci v en glas »doli Italija«, žandarji so razbili italijanske mu konzulu v Šibeniku šipe, Stepanu in Pavlu Radiću so postavili v Beogradu monumentalne spomenik, glavnjača je bila preurejena v zavod za glohonemo deco, Beograd je dal na svoje stroške regulirati Ljubljano, a publicist Galo-gaža je bil odlikovan z redom sv. Save I. stopnje in je postal častni meščan prestolnega mesta Beograda.

Vse to je videl Pepe z gugalnice in svetuje tudi drugim, naj si ogledajo, kakšen je svet narobe.

Židovski.

Žid Kohn je potoval po Španiji. Bil je v kupeju sam s španskim potnikom, ki je začel med voljnjo večerjati. Jedel je svinjino in iz vžudnosti se je obrnil k židu, rekoč:

— Izvolite pokusiti?

— Hvala, — je odgovoril žid. —

Sem žid in svinjine ne smem jesti.

Po večerji je Španec odmašil steklenico vina.

— Morda izvolite kozareček vina? — je vprašal žida.

— Hvala, vera mi prepoveduje piti.

— Ali veste, da me s tem žalite? — se je razjezil Španec.

— Ne morem pomagati.

Španec je potegnil iz žepa nož in ga nastavil Kohnu na prsa.

— Če nečete piti vina, vas zabodem.

Kohn se je napil. Španec se je začel opravičevati: Oprostite, morda sem šel predaleč, toda upam, da niste huđi name.

— Ne, nisem huđ, toda nož bi bili lahko potegnili iz žepa že pri svinjini, — je odgovoril žid.

Impozantna revija naše marljivosti, žilavosti, vztrajnosti in podjetnosti

Otvoritev XI. prireditve Ljubljanskega velesejma in jubilejne kmetijske razstave, združene s proslavo 160-letnice Kmetijske družbe za Slovenijo - One razstavi nudita toliko zanimivega in poučnega, da smo Slovenci po pravici ponosni na to važno gospodarsko propagandno prireditev

Ljubljana, 1. septembra.

Ljubljanski velesejem kaže med vsemi našimi gospodarsko-kulturnimi ustanovami največ agilnosti, žilavosti in vztrajnosti. V obupnih gospodarskih razmerah, v času, ko so se politične strasti zajedle globoko tudi v gospodarski organizem države in ko ne vidimo na merodajnih mestih pravega razumevanja za gospodarsko delo, naš velesejem ne le uspešno premaguje vse ovire, marveč se tudi od leta do leta lepo razvija in izpopolnjuje. Vsako leto so njegove prireditve večje in popolnejše, vsako leto vidimo po paviljonih pestrejšo sliko gospodarske delavnosti in vsako leto je zanimanje za naš velesejem doma in v inozemstvu večje. To je najboljši dokaz, da je vodstvo te naše važne narodno-gospodarske in kulturne ustanove v zanesljivih rokah in da je med nami kljub težkim razmeram še vedno dovolj smisla za konstruktivno delo.

Ljubljanski velesejem pa se ne omejuje samo na strogo gospodarsko panogo, marveč posega na vsa polja kulturnega udejstvovanja s tem, da prireja jesenske razstave kot splošne revije sadov naše delavnosti. S tem je njegov delokrog znatno razširjen in pomen pogluben tako, da lahko rečemo, da imamo Slovenci v svojem velesejmu obenem tudi najvažnejšo reprezentativno ustanovo napram zunanjemu svetu. Svet presoja vsak narod po sadovih njegovega dela in če pogleda vsakodnevne prireditve našega velesejma, mora priznati, da se Slovenci po pravici pristojevali med napredne kulturne narode.

Danes so se zopet otvorila vrata našega velesejma in znova vidimo na selmišču pestro sliko sadov dela in požitnovalnosti tisočletih rok. Letošnja jesenska razstava, združena s proslavo 160-letnice obstoja »Kmetijske družbe za Slovenijo«, je tako bogata in zanimiva, da smo po pravici ponosni na njo in da mora vzbuditi splošno zanimanje tudi izven Slovenije. Prirediteljem, ki se niso strašili velikih moralnih in gnotnih žrtev, želimo, da bi njihov trud bil bogato poplačan in da bi našlo njihovo požitnovalno delo med vsemi sloji našega naroda čim več razumevanja.

Otvoritev razstave

Danes dopoldne ob 10. se je vršila slovesna otvoritev XI. prireditve Ljubljanskega velesejma, jesenska razstava »Ljubljana v jeseni«, združena z jubilejno kmetijsko razstavo v okvirju proslave 160letnice »Kmetijske družbe za Slovenijo«. Pokrajinsko razstavo je otvoril predsednik velesejma g. Fran Bonač, jubilejno kmetijsko pa predsednik Kmetijske družbe g. Ivo Sancin. Otvoritvi obeh važnih gospodarsko - propagandnih prireditev je prisostvovalo mnogo predstavnikov naše javnosti. Od povabljenih se poslanca KDK dr. Albert Kramer in Ivan Pucelj nista udeležila otvoritve. Posl. dr. Kramer je poslal predsedstvu velesejma pismo, v katerem mu sporoča, da se žal glede na znani skiep KDK otvoritve te važne prireditve osebo ne more udeležiti, ker ji prisostvovaljo predstavniki današnjega hegemonističnega režima. Obenem je pa sporočil iskreno željo za najboljši uspeh jesenske prireditve našega velesejma, ki naj znova utrdi in dvigne sloves te naše važne gospodarsko-propagandne ustanove.

Govor predstavnika g. Bonača

Obe razstavi sta bili otvorjeni istočasno pred češkoslovaškim paviljonom. Pokrajinsko razstavo otvori predsednik velesejma g. Bonač, ki je pozdravil zbrane goste s kratkim nagovorom. Dejal je:

Visokopostovana gospoda!

Ko otvarjamo XI. velesejemski prireditev »Ljubljana v jeseni«, mi je v prijetno dolžnost, da vas s tega mesta kar najbolj pristočno pozdravim. Dovoljujem si pred vsem najpoštljivejše pozdraviti zastopnika Nj. Vel. kralja, gosp. diviz. generala Nedica.

Pozdravljam posebej g. velikega župana ljubljanske oblasti, predsednika ljubljanskega oblastnega odbora, g. predsednika mariborskega oblastnega odbora, spoštovane zastopnike naše junaške vojske, prečastito duhovščino in ugledni konzularni zbor. Nadalje mi je zopet pozdraviti g. župana slovenske prestolice, g. župana lepega mesta Maribora, gg. državne in oblastne poslanca in gg. predstavnike gospodarskih stanovskih in kulturnih zbornic, organizacij in ustanov.

Tudi pri tej priliki naj se spomnim našega novinarstva ter naj mu izrečem zahvalo za vplivno podporo, ki jo nam rade volje nudi.

Gospoda moja! Letošnja »Ljubljana v jeseni« nam kaže pestro sliko, ustvarjeno z mnogim trudom. Hvala je za spominjam vseh požitnovalnih sodelavcev, ki so pomagali pri tej prireditvi. Največ hvale in priznanja pa gre matici slovenskega kmetijstva, ugledni »Kmetijski družbi za Slovenijo«, ki letos slavi 160-letnico svojega plodnosnega delovanja. V proslavo tega jubileja, ki je pravi narodni praznik, je na našem prostoru uredila pozorno »Jubi-

lejno kmetijsko razstavo«, ki daje celi naši prireditvi vzvišen pomen.

Prepuščam predsedstvu »Kmetijske družbe«, da vam obrazloži svoja stremeljenja in hotenja.

Meni bodi dovoljeno, da tej prezaslužni korporaciji izrekam iskrene čestitke k nad vse častnemu jubileju in naše najbolje želje k nadaljnjemu plodonosnemu delu za srečen napredek slovenskega kmetijstva.

Ob otvoritvi naše velesejmske izložbe »Ljubljana v jeseni« se radostno in udano zahvaljujem Nj. Vel. kralju, ki je blagovaklonjeno prevzel pokroviteljstvo te prireditve. Naj živi Nj. Vel. kralj Aleksander I.!

Govor predstavnika g. Sancina

Za njim je povzel besedo predsednik »Kmetijske družbe za Slovenijo« gosp. Ivo Sancin, ki je pozdravil navzoče in izvajal: Kot točasn predstnik Kmetijske družbe za Slovenijo, si štejem v posebno čast, da smem v imenu Kmetijske družbe in njenih 17.000 članov-kmetovalcev pozdraviti vas, odlični gostje, ki ste prihiteli od blizu in od daleč, da dostojno proslavimo 160-letnico naše najstarejše gospodarske organizacije v Sloveniji, organizacije, ki si s pravico prilašča velik del zaslug za uspehe, ki jih ima danes slovenski narod na kulturnem, političnem, posebno pa na gospodarskem polju. Da ni ta samohvala pretirana, razvideli boste, velenjeni gostje, iz dejstev, ki jih hočem le na kratko nanaizati.

Govornik je predložil gostom historijat Kmetijske družbe za Slovenijo kot ene naših najstarejših in najvažnejših gospodarskih ustanov, potem je pa nadaljeval: Iz ravno nanizanih podatkov ste, velenjeni gospoda, posneli, da deluje Kmetijska družba že 160 let v korist slovenskega kmetovalca, v korist slovenskega naroda in naše države. Da se 160-letni jubilej primerno proslavi, je družba priredila kmetijsko razstavo v poučnem smislu, obenem pa tudi razstavo pridelkov, da pokaže, kako daleč je že napredovalo naše kmetijstvo.

Vljudo vabim vso navzočo gospodo, da si izvoli ogledati to razstavo in da spozna tako vsaj v mali meri delovanje Kmetijske družbe. Bodite strogi ocenjevalci, pri tem pa ne pozabite upoštevati dejstva, da nam je letos napravila suša veliko škodo in da niso nekateri pridelki taki, kot bi bilo želeli. Izvolite dalje upoštevati, da je bila Kmetijska družba pri prireditvi te razstave navezana skoraj samo nase, Kmetijsko ministrstvo nam je obljubilo manjšo podporo, ki pa nam še do danes ni nakazana. Oblastnemu odboru v Ljubljani in Mariboru pa najlepša hvala za nakazane in izplačane primerne podpore.

Hvalo moram izreči pa tudi upravi velesejma, ki nam je šla v sem na roko, posebno hvalo pa razstavnemu odboru z g. ravnateljem inž. Lahom na čelu, ki je z neumornim delom in trdom pripomogel k lečni pripravi te kmetijske razstave.

Vse to, kar boste videli, nam nudi lepa naša slovenska domovina. Slovenija je gotovo najnaprednejši del tudi na polju kmetijstva v naši državi. Z željo, da bi se vsa naša država povzpela čimprej do največje višine kmetijstva in gospodarskega blagostanja pod modrim žezlom našega vzvišenega vladarja in sinu kmetijskega rodu — kralja Aleksandra, vas pozivljam, da vzliknete z menoj: »Živela naša domovina, živelo Nj. Vel. naš kralj Aleksander, živelo N. V. kraljica Marija in hiša Karadjordjevičev!

General Nedić je takoj po ogledu razstave odpotoval z avtomobilom na Bled, da poroča kralju o otvoritvi jesenske velesejmske razstave. S seboj je ponesel krasen šopek orhidej, ki ga bo izročil Nj. Vel. kraljici kot dar in spomin na letošnjo vrtarsko razstavo.

Izprehod po razstavi

Vsako leto bolj pestra in zanimiva postaja celotna slika ljubljanskega velesejmskega prostora, bodisi ob poletni velesejmski vzorčni prireditvi, ali pa ob kmetijsko-industrijski jesenski razstavi. Tudi letošnja razstava »Ljubljana v jeseni« nam e prinesla nebroj poučnih in splošno koristnih novosti in zanimivosti. Pravo in neprislusno življenje in vrvenje nam nudi pogled na letošnjo prireditev. Ze pri vzhodu pozdravljajo obiskovalca pestrobarna cvetlice vseh vrst in njans, sredi njih pa kaže velika, iz eksotičnih cvetk umetniško sestavljena ura zgodnjosemno uro. Veliki kazalec je sicer zaostal za dve ali tri minute, toda pri nas nismo tako natančni. Tudi sicer je sejski prostor v svečani, svatovski obleki, ves v zelenju in zastavah in vespovod vlada živahen razgovor, smeh, krik, zategla vprašanja in največkrat šalji odgovori.

Radioaparati in drugo

V prvem levem paviljonu »E« so razstavile najmoderneje aparate in njihove sestavne dele ljubljanske radiotvrdke. Takoj desno pri vratih se je utabilil ljubljanski Radioklub, ki nudi obiskovalcem potom svojega prvovrstnega sprejemnega aparata že od 16. ure dalje programe največjih svetovnih oddajnih postaj. Novost so nove avtomatične tehtnice znamke Schember, ki jih je razstavila zagrebška družba Vaga. Tudi slede najrazličnejši stroji za obdelovanje lesa, na nasprotni strani pa kozmetični izdelki znane francoske tovarne Driay, dalje pločevinasti in bakreni izdelki, kožuovina in klobuki. Pohištvo je razstavljeno v celoti pod okriljem Zadruga lesnih strok v St. Vidu nad Ljubljano. Oddelek zaključuje poleg glasbenih

instrumentov in prekrasnih, pa »slanoc« dragih perzijskih preprog nov kino, ki je nameščen v oddeljenem kotu paviljona. Kino bo predvajal razne poučne in zelo zanimive filme kmetijskega značaja.

Kmetijski stroji

Paviljon »F« je v vsem svojem obsegu znotraj in zunaj posvečen najrazličnejšim poljedelskim in gospodarskim strojem. V lepili, ravnih vrstah so razpostavljeni moderni, skrajno ekonomični plugi, brane, mlatiline, čistilniki za žito, sadne stiskalnice, posnemalci za mleko itd. Tu se predvsem ustavljajo in strokovnjaško odpravljajo posamezne stroje obiskovalci z dežele. Slišati je strokovne ocene o uporabljivosti ter praktičnosti strojev. Seveda si mnenja na podlagi dolgoletnih praktičnih izkušenj v podrobnostih nekoliko nasprotujejo, toda končna sodba o velikem pomenu in koristi strojev za naše kmetijstvo je pri vseh ugodna. Najdejo se med kmetovalci, ki ocenjujejo razstavljene stroje, razne brihtne glave, ki samozavestno dokazujejo razne pomanjkljivosti konstrukcij in bahavo zaključujejo, da bi oni to stvar pač bolje napravili, kot pa učeni inženjerji v tovarnah. Če bi jih podrobneje izpraševali o njihovih iznajdbah, bi najbrže možakarji zašli v zadrego, zato jih pa raje pustimo in nadaljujemo z ogledom razstave. Sredi paviljona so na eni strani razstavljena vsakovrstna semena, nasproti pa učinkovita umetna gnojila. Tudi tukaj so mnenja ogledovalcev deljena, zlasti glede zboljšanja pridelkov s pomočjo umetnega gnojenja. Človek bi mislil, da se bodo kar sprli, tako so glasni. Vendar pa mine ploha brez treskanja. Razstavo v tem paviljonu je malone v vsem obsegu priredila »Kmetijska družba za Slovenijo«.

Kmetijska industrija

Nedvomno najživahnejši in najzanimivejši pa je paviljon »G«. Notranjščina paviljona je podobna pravemu čebelnemu panju. In ne zastonj! Takoj levo pri vzhodu je podrobno opisana, naslikana in še z vzorci predstavljena kmetijska industrija. Na steni sta v svrhu primerjave naslikana dva mlina in sicer navadni kmečki mlin s stopami in pa velik industrijski mlin. Posamezni deli mlinov so zvezani potom raznobarnih trakov s papirnatimi krožniki, ki stoje lepo razvrščeni na dveh mizah pod steno. Na krožnikih so razni mlevski izdelki, kakor jih pač producira dotični deli mlina. Na desni stran je razstavljena domače hišne obrti. Da ne manjkajo neizogibne starinske statve, je samo ob sebi razumljivo. Takih stadev na deželi sicer ni več veliko najti, ker so jih izpodrinili moderni stroji, nekaj jih je pa vendarle še, zlasti na Gorenjskem. Malo dalje so razstavljene lončeni izdelki, ki so zelo okusno in primitivno lični. Ne slovi zastonj naša Ribnica malone po vsem svetu po svoji »šliti robici in prvovrstnih loncih in skledah. Loncem in skledam delajo družino prekrasne domače tipke, kot jih znajo delati zlasti v okolici Škofje Loke in Zirov.

Poučno za našega kmetovalca

Izredno zanimivi so razstavljene izdelki in spisi drugega razreda osnovne šole v Podbrezjah na Gorenjskem. Koliko more vplivati dber, praktičen učitelj na kmečke otroke, nam nazorno kaže ta del razstave. Kmetijsko risanje, strokovno kmetijsko spise (ponaj-več prosti spisi), k posameznim spisom kot tolmač skrbno izdelane slike, ki je nedvomno višek vsega pričakovanja, ki ga moremo imeti napram učencem drugega razreda ljudske šole in to še na deželi. Pod slikami na steni so na mizah razstavljena zanimiva deška ročna dela, med njimi voluharjeva past, ki bo le malokomu znana. Saj še marsikdo ni ve, kdo in kaj je voluhar. To pojasni priloženi prosti spis, ki v poljudnih in kratkih besedah opisuje voluharja kot največjega škodljivca našega sadnega drevoja, kar izpod-je korenine tako, da dreveje usiha in končno nasilno pade pod ostro sekirko. Praktično je tudi podano oskrbovanje različnega domačega sadnega drevoja, vzgoja marelic, kol za vrtnice, velik drevesni kol, zavarovalna naprava proti zimskim nepoklicanim gostom naših sadovnjakov — zajcem, opora za vrtno jagode, priprava za privezovanje rastlin h kolom itd. Priloženih je tudi nekaj ducatov pravilnih in nepravilnih cepičev in pa nenavdni napajalnik za perutnino, ki je še zelo malo znan v naših krajih.

Sadje

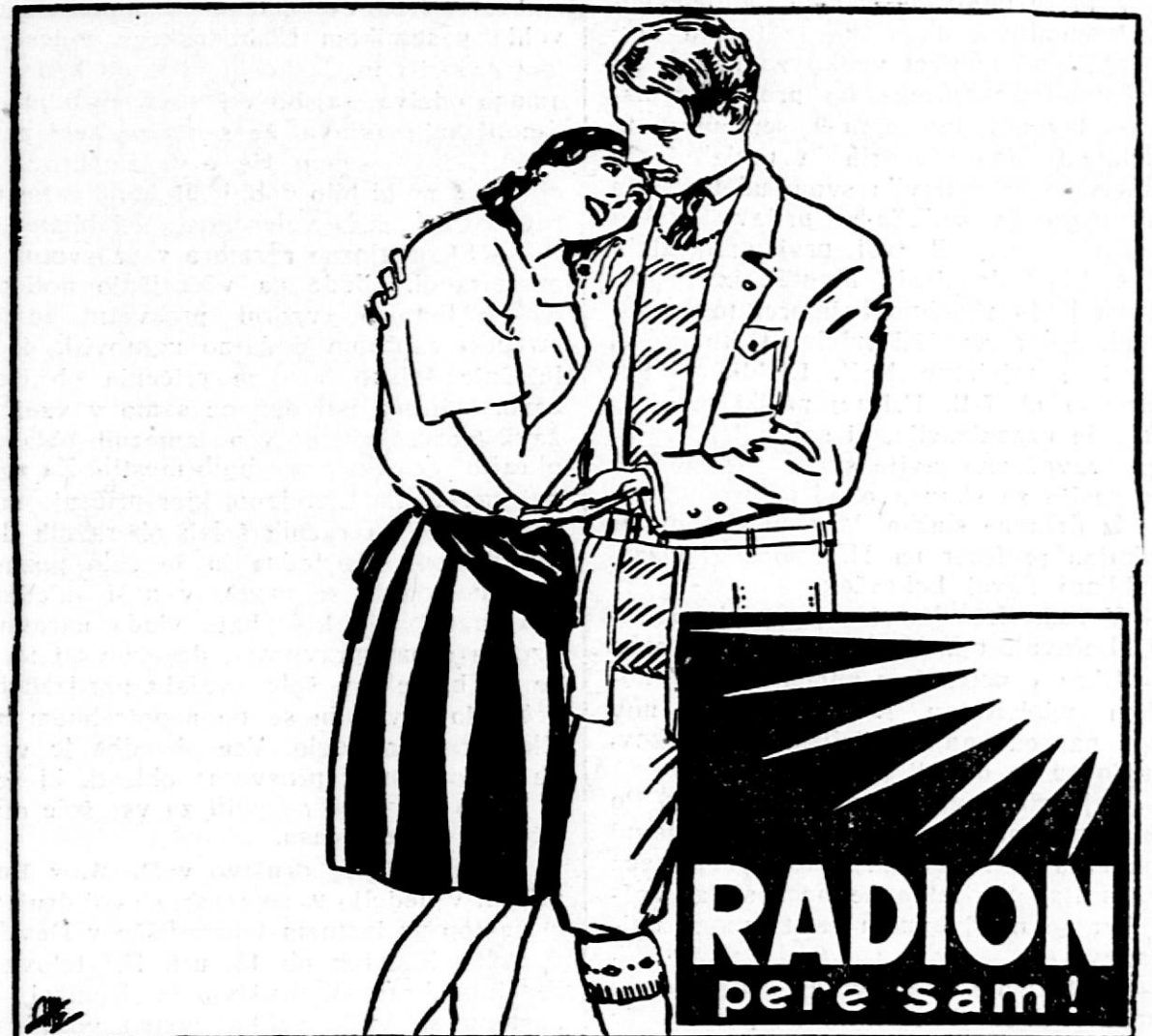
Nekaj korakov dalje poštegeta obiskovalca v nosu omanen duh svežega sadja. Tukaj je na dolgi in široki mizi razstavljeno različno sadje, ki ga premorejo naki vrtni in sadovnjaki. Posamezne vrste jabolk, hrušk, sliv itd. so druga lepša od druge. Okrog teh zemskih dobrot, ki nam jih nudi ob skrbni negi mati narava, so razpostavljeni v vseh oblikah raznih pripomočkov za uspešno sajarstvo, od škroplilnic in žag do izpopolnjenih priprav za obriranje žlahtnega sadja, ki ga ne smemo enostavno otresati V znanih Weckovih steklenicah so okusno konservirane razne sadne vrste. Človek bi kar skozli steklo ugriznil v sočne sadeže. Obenem se morejo naši deželani poučiti, kako je treba pripraviti, zaviti in vložiti žlahtnejše vrste sadja v zaboje za razpošiljanje.

Med vseh vrst

Vrtnarski oddelek je skoraj do vrha založen z izrednimi eksemplarji poljskih in vrtnih sadežev. Veliko pozornost vzbujajo vrtno buče ogromnih dimenzij, vzgojene neke pri Studencu pod Ljubljano. Zapeljiv je čebelarški oddelek, kjer se oči kar ne morejo nagledati raznih vrst medu, kot n. pr. spomladanskega in poletnega cvetličnega, je lovega, hojevega, ajdovega, kostanjevega. Čena se giblje med 18 in 30 Din za kg. Na stekleničah beremo znana imena naših čebelarjev, kot Kočever, Noč. Šmajdek, Ružičar, Ivančič, Snaj, Meglen itd. Na sredi paviljona so razstavljene stari in najnovejši panji ter razne druge čebelarске priprave, na stenah pa vidimo slike najlepših in najvzornejših slovenskih čebelnjakov.

Mlečni izdelki

Poleg sladkega medu so namestili mlekarški oddelek, kjer vidimo najmoderneje stroje in posode za predelovanje mleka. Na

„Srečna sem“

pravi razumna Mica. „Moje življenje je neskaljena sreča. Pranje je najtežje delo v hiši, toda jaz se s tem ne mučim, ker mesto mene RADION pere sam.“

Varuje perilo!

dolgi polah so v četveroredih razpostavljeni ogromni hlebi sira, katerih sleherni je precej večji in težji od največjega avtomobilskega kolesa. Mislimo, da bi te velike množice sira zadostovale vsem odraslim Ljubljancem za pošteno dopoldansko malico.

Žlahtna kapljica

Tisti, katerim sir in surovo maslo nista posebno prišlaka k srcu, se manj pa sveže mleko, pridejo takoj pri sosedu v polni meri na svoj račun. Obrabi zažare v posebni luči, ko zagledajo oči dolge vrste vitkih butelj, ki so razvrščene na polkah ob steni. Zapeljive letnice in proslule znamke se blešče v zlatih črkah na etiketah. Ker si pa vsakdo ne more privoščiti kar cele steklenice, so podjetni vinogradniki nastavili tudi nekaj trebusastih sodov rujne kapljice za nadrobno poskušnjo. Vinske razstave in poskušnje se je udeležilo 12 vinogradnikov in vinskih tvrdk iz zelene Stajerske, z Dolenjskega pa 10. S tem smo pa tudi že absolvirali paviljon »G« in lahko preidemo mimo Jarčevih izbornih klobas v paviljon »H«.

Pravilnični vrt

Ta paviljon je skoraj enako urejen, kot je bil za časa poletnega velesejma. Razstavile so malone vse one tvrdke, kot pred meseci, spremembe so le malenkostne. Zato je pa nekaj popolnoma novega in posebnega paviljon »J«. Kaj takega pa še nismo imeli na velesejmu, odkar so ga postavili. Dve tretjini prostornega paviljona so zavzeli ljubljanski umetni in trgovski vrtnarji, ki so razstavili kar cel zgodnj različen in najpestrejših domačih in eksotičnih cvetlic ter grmičev. Ozadje tega pokritega pravilničnega vrta tvorijo stene, ki so pokrite v stari višini z živobarnimi slikami vzglednih starih vrtov.

Naša fauna

Tretjino paviljona »J« oa je letos okupiralo novoustanovljeno društvo Zoo, ki se je tudi priključilo krogu razstavljavcev s svojo zanimivo živalsko zirklo in sicer pod ponosnim naslovom: Fauna Slovenije. Sicer manjka še sila veliko prebivalcev naših gozdov, rek in polj, toda upajmo, da se bo zbirka s pristopom čim večjega števila naših ljudi k društvu Zoo v nekaj letih izpopolnila in sicer ne samo z našimi živalmi, temveč tudi z eksotičnimi, kot jih imajo druga večja mesta. V razstavi društva Zoo vidimo v 22 akvarijih domala vse vrste naših domačih rib, v enakem številu akvarijev pa najrazličnejše eksotične ribe. Dalje so v ličnih kletkah razstavili 10 ptic ujed in okrog 80 vrst drugih manjših ptic. V 4 terarijih moremo videti krasne eksemplarje strupenih in nestrupenih kač, več živobarnih kurčarjev, zelenecov, majhno želvo itd. V 4 skrinjicah skačejo bele miši, ki jih radi njihove hitre množitve goje za krmljenje večjih kač. Nekaj kač je dobilo svoj naraščaj že na razstavi in vsak čas pričakujejo »veseli dogodek« tudi v eni izmed modrasovih družin.

Kmetijsko-poučni oddelek

V paviljonu »K« je nameščen kmetijsko poučni oddelek, ki je obenem predstavniki dolgoletnega dela »Kmetijske družbe za Slovenijo«. Kmetijsko - strokovna razstava v tem paviljonu je tako obširna, da jo je težko podrobno opisati. Vse to si je treba ogledati na lastne oči in potem šele more človek razumeti, kaj vse je storila Kmetijska družba za naše kmetijstvo, vinogradništvo, živinorejo in ostale gospodarske panoge tekem 160-letnega plodovitega in prezaslusnega delovanja. Pred našimi očmi se vrste kot kinematografske slike razstavljene predmeti posameznih institucij, razne tabele, statistike, slike, žila, spominske kolajne, odlikovanja, diplome, slovensko kmetijsko časopisje od 1. 1843 dalje, knjige, brošure, posode itd. Na tisoče in tisoče zanimivosti je v tem sicer ne preobsežnem paviljonu. Tukaj so se zaprla usta onim zabavljajem iz paviljona »F«, ki so kritizirali korist in uspeh umetnih gnojil. V lepem redu, samo silno na tesno, si slede razstavljene predmeti Kmetijske poskušne in kontrolne postaje v Ljubljani. Vrtnarske in sadjarske šole v Mariboru, gospodarsko šolstvo, zadrugništvo, Oblastna kmetijska šola v St. Jurju ob Juž. žel., kulture Slovenije, vinarstvo, poljedelstvo, pridelki, hmeljarstvo, travništvo, živinoreja, melioracije, živinodravstvo, kmetijsko stavništvo, gnoj in gnojenje, razkuževalna sredstva. Zastopani so še Botanični institut univerze v Ljubljani, Semeno gojska postaja v Beltinoh. Oblastna podkovska šola, Državni vetrinarsko bakteriološki zavod itd. Pri živinodravstvu je razstavila ljubljanska tvrdka g. Besednik in drug razne instrumente in pripomočke, ki jih uporabljamo pri prvi pomoči ponesrečenim živalim.

Druge zanimivosti

Higijska razstava je ostala v svojem starem paviljonu »L«, toda je popolnoma na novo preurejena in izpopolnjena. Na obširnem notranjem prostoru med paviljoni se bo slika razstavljenih predmetov napram napovedi velesejmske urada vsak dan spreminjala. Stalni ostanjejo posamezni mali paviljoni, razni avtomobili, kolesa, otroški vozički in motocikli. Predvsem pa moramo omeniti vzoren manjši vrt, ki je najbolj prikladen za naše kmečke razmere. Na vrtu so posajene cvetlice, ki prrijajo za naše podeželsko prebivalstvo najbolj v po-štev, dalje razne vrste zelenjave in sadnega drevoja. Zanimiva je razstava kuncov, kjer vidimo nekaj velikih, krasnih eksemplarjev. Veliko pozornost vzbuja Popovičeva razstava narodnih noš Južnih Slovanov od XVII. do XX. stoletja in pa razstava slovenskega slikarstva, ki sta prirejeni v paviljonu Pollakove tovarne usnja. Na zabavnem delu selmišča je prirojen pravi mali Prater. Vrtljaki, tobogan, strelišča, razstava zastopnikov črno in rumenopolnih plemen kot zamorcev, Japoncev, Kitajcev itd.

Dnevne vesti.

— NDO v Trstu je še marsikomu v živem spominu. Z ustanovitvijo te eminentne važne organizacije narodnega delavstva se je položaj Slovencev v Trstu zelo spremenil na boljše. Ne samo, da so delavci dobili z NDO pravo zaščitnico, ki je zbrala v svojih vrstah na tisoče delavstva, temveč smo tudi politično in gospodarsko napredovali. Ako ne bi izbruhnila svetovna vojna bi Slovenci baš z delom NDO dosegli v Trstu odlične uspehe. Zato je povsem razumljivo, da vlada tudi med bivšimi tržaškimi delavci veliko zanimanje za 20letni jubilej, katerega bo praznovala narodno delavstvo dne 8. in 9. septembra t. l. v Ljubljani. Veliko starih in preizkušenih tovaršev je že prijavilo svojo udeležbo in pričakuje se nadaljnjih prijav. Svojo udeležbo je prijavil tudi prvi predsednik tržaške NDO dr. Josip Mandić iz Prage, katerega bodo posebno Primorci tople pozdravili. Kdor se želi udeležiti kongresa, naj prijavi tajništvo NSZ, Ljubljana, Šelenburgova ul. 7-II. Pri tej priliki prosimo društva in organizacije, ki so prejele vabilo, da pravočasno javijo svojo udeležbo in se priključijo za skupen obred in praznično jezo.

— Iz državne službe. V višjo skupino je pomaknjen profesor na II. realni gimnaziji v Ljubljani Pavel Lokovšek.

— V naše državljansko je sprejet železniški ključavničar iz Maribora Andr. Kosjak.

— Ukaz v notranjem ministrstvu. V notranjem ministrstvu je pripravljen nov ukaz o napredovanju policijskih uradnikov, ki imajo za to dovolj službenih let.

— Seje glavnega prosvetnega sveta. Po daljšem poletnem odmoru se bo Glavni prosvetni svet začetkom tekočega meseca zasedel. Spočetka se bo sestajal večkrat, ker so na dnevnem redu mnoge nujne zadeve.

— Redukcija predmetnih učiteljev na srednjih šolah. Prosvetno ministrstvo je sklenilo nadomestiti vse nekvificirane predmetne učitelje s kvalificiranimi. Ne kvalificirani predmetni učitelji bodo ali reducirani, ali pa pridejo na meščanske, strokovne in osnovne šole, če imajo potrebno kvalifikacijo.

— Kongres pravnikov. Kongres pravnikov se bo vršil letos 3. 4. in 5. oktobra v Skopju. Po kongresu priredijo udeleženci v skupinah izlete na Kosovo, Kajmakčalan, v Ohrid in druge kraje Južne Srbije. Pripravljeni odbor opozarja pravnike, da je zadnji rok za prijavo 10. septembra. Po tem roku se prijave za udeležbo ne bodo sprejemale. Kongresa se lahko udeležijo vsak diplomirani pravnik, ki plača 10 Din članarino za Udeležbo pravnikov, 60 Din če ima državni uradni odnos 120 Din, če ima svobodni poklic kot prispevek za kongres, 25 Din za spomenico, 5 Din pa za poštilino.

— 4300 slovenskih otrok poitaljanje v svojih otroških vrstah samo zloglasna »Lega Nazionale«. Prišlo enako število naše dece ima v svojih krepilnih društvih »Italia Redenta«. Tisoče šolskih otrok pa vzgaja v sovražstvo do lastnega rodu in jezika fašistiška organizacija »Ballia« in »Piccole Italiane«. Ali naj mi molče opazujemo, kako se nam odvije naša najmlajša generacija v Primorju? »Dinarski dan« Jugoslovanske Maticе 8. septembra naj bo naš tih, a izdaten protest proti ropanju naše dece.

— Šolska vodstva se opozarjajo, da ima mladina pri skupnem posetu pod vodstvom učiteljskega znanja vstopno po obisk jeenske velesojne prireditve »Ljubljana v jeseni« od 1. do 10. septembra. Posebno znamenita bo ta prireditve radi priključne ji jubilejne kmetijske razstave, na katero strokovno - poučni oddelke še posebno opozarjamo. Predmet velikega zanimanja šolske mladine pa bo brezdvomno razstava društva Zoo »Fauna v Sloveniji«, ker so vsi plazilci, ribe in ptiči naših krajev živ razstavljeni. Z obiskom prireditve se nudi učiteljsvu najlepša prilika, da obrazloži mladini nazorno to, kar se bo med letom teletično razlagalo v šolah. Zato obisk priporočamo.

— Za zoološki vrt v Ljubljani doslej nabrane živali je društvo Zoo razstavilo na jesenskem velesojmu. Razstava obsega skoraj vse vrste ptic, kač, krkonov in rib iz Slovenije v 70 kletkah, 5 terarijih in nad 30 akvarijih. Ljubitelji prirode, ne pozabite posetiti to zanimivo razstavo.

— Med na razstavi. Ob priliki pokrajinske razstave »Ljubljana v jeseni« bo prirejena tudi lepa čebelarstva razstava. Mnogo pristnega medu bo po zmerni ceni na razpolago. Prosimo zainteresirane - kupce, da prineso na razstavo seboj posode, da jim ne bo treba plačevati kozarcev.

— Razstava plemenskih konj v Ljubljani. V okviru pokrajinske razstave »Ljubljana v jeseni« se bo vršila jutri 2. septembra razstava plemenskih konj za Slovenijo. Razstava obsega približno 100 najlepših konj, krvne kobile z žrebci, mrzlokrvne kobile z žrebci, plemenske tople in mrzlokrvne kobile brez žrebet, tri in štiriletne toplokrvne žrebce, mrzlokrvne žrebce, dveletne toplokrvne žrebce, enoletne toplokrvne žrebce, enoletne mrzlokrvne žrebce, toplokrvni žrebci, mrzlokrvni žrebci, gospodarski konji in državni žrebci.

— Legitimacije za trgovske potnike. Za izdajo legitimacije trgovskim potnikom morajo trditi same predložiti prošnje Zbornici za trgovino, obrt in industrijo. Prošnji, kolkovani s kolkom za 5 Din je priložiti po kolek za 10 Din ter po 5 Din v gotovini za zbornično takso. Priložiti je tudi sliko potnika. V prošnji je navesti o trgovskem potniku naslednje podatke: ime in priimek, kraj in datum rojstva, domovinsko občino, kraj stalnega bivanja (tujo ulico in h. št.), postavbo potnika (cm), barvo las in oči ter eventualna posebna znamenja.

— Krasna izbira bluz, otroških oblek po nizki ceni. Kristofič-Bučar, Stari trg 9.

— Posetniki jesenskega velesoja »Ljubljana v jeseni« od 1. do 10. septembra imajo, če so v posesti sejmске legitimacije za 30 Din, pravico do polovične vožnje v obe smeri. Pri odhodu dajo na domači postaji žigosati legitimacijo in kupijo celo vozno karto. S to se potem brezplačno vozijo nazaj. Zato se karta ne sme oddati vratarjem na ljubljanskih kolodvorih. Ob vstopu na velesoj se vsakemu potrdi, da je v resnici obiskal prireditve. Železniški popust je dovolila posetnikom ljubljanskega velesoja tudi Avstrija in Čehoslovaška od koder bo mnogo odziva, saj bo velesoju priključena Kmetijska razstava, že sama po sebi pravi kmetijski velesoj. Če v vašem krogu legitimacij ne bi bilo dobiti, jih zahtevajte naravnost od urada velesoja v Ljubljani.

— Škandalozne rzmere v prosvetni administraciji. Glede na večeršnjo notico v našem listu o »vzorni prosvetni administraciji« moramo dodatno ugotoviti, da se letošnje šolsko leto ne pričena ob istem času, oziroma isti dan ne samo v vsej državi, temveč niti ne v posameznih oblasteh, okrajih ter celo v posameznih mestih. Za zgled naj navedemo Ljubljano, kjer pričena novo šolsko leto na raznih šolah ob raznih dnevih prihodnjega tedna in še celo pozneje. Mislimo, da bi se moglo v naši »ujedine« Jugoslaviji, kjer baje vlada naravnost vzorna »enakopravnost«, doseči vsaj to, da se ne bi celo v šole vrjalo partizanstvo, vzbujalo zavist in se po nepotrebnem oviralo prosvetno delo. Vse obsojbe je vredna malomarnost prosvetne oblasti, ki se ji ni zdelo potrebno odrediti za vse šole otvoren ob istem času.

— Sokolsko društvo v D. M. v Polju priredi v nedeljo 9. septembra svoj društveni nastop na lastnem telovadšču v Dev. M. v Polju. Začetek ob 15. uri. Pri telovadbi sodeluje bratsko društvo iz Domžal. Po nastopu se vrši velika vrtna veselja s plesom. Sodeluje bratska godba Sokola I. Vse Sokolstvu naklonjeno občinstvo vabimo k obilni udeležbi, da pomore s tem našemu društvu do lepšega razcvita. Zdravo!

— Vreme Danes dopoldne je bilo sicer oblačno in je že kazalo, da dobimo dež, toda barometer priča, da dežja ne bo. Danes zjutraj je kazal barometer 765, temperatura je znašala 14 stopinj. Včeraj je bilo lepo samo v Splitu, povsod drugod pa oblačno. Iz tega bi se dalo sklepati, da se bo vreme polagoma poslabšalo. V Mariboru, Zagrebu, Beogradu in Dubrovniku so imeli včeraj dež. V južnih krajih je še vedno precej vroče. V Beogradu je bilo včeraj 38,9, v Skopju in Splitu 30, v Dubrovniku in Mariboru 29, v Zagrebu 24, v Ljubljani 23 stopinj.

— Konjski sejem v Grosupljem. Veliki župani ljubljanske oblasti je dovolil, da se smejo prignati na sejma, ki se vršita 29. septembra in 25. aprila poleg goveje živine tudi konji.

— Samo še štiri dni so napredaj srečke loterije Jugoslovanske Maticе, koje zbiranje se vrši v soboto 8. t. m. Vseh dobikov je 600, med glavnimi eno motorno kolo 3 HP in dvajset navadnih koles francoske znamke »Tour de France« in »Luxus«. Srečke po 10 Din so napredaj pri vseh podružnicah Jugoslovanske Maticе v Sloveniji in po raznih ljubljanskih trafikah. Naročajo se tudi pri Jugoslovanski Matici v Ljubljani, Šelenburgova ulica 7/II.

— Cerkevna tatvina v Trzinu na Dolenjskem. Policijska direkcija v Ljubljani je prejela brzojavno obvestilo, da je bilo te dni v Dolenjskem. Tat je iz tabernaklja ukradel dva srebrna ciborija, 1 monštranco, 2 kelih in 2 pozlačeni pateni. Cerkev ima 20.000 Din škode.

— Rešitev za gospodinjstvo je Radion. Pranje perila ji ne jemlje preveč časa in ima torej priliko, da se briga za druge hišne posle. Z Radionom se proži sredstvo za pranje s katerim pere brez vsakega truda, perilo pa se ne poškoduje.

— Pri železnicih in črvenih boleznih priporočena uporaba prirode »Franc - Josef« grenčice k dobri prebavi, prebavni organi postanejo zopet sveži ter na ta način lahko dovažajo hranilne snovi v kri. Zdravniki priporočajo grenčico »Franc - Josef« posebej onim ljudem, ki nimajo prilike se gibati. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

— Zopet poskus samomora. Danes dopoldne so v ljubljansko bolnico prepeljali 18-letno natakarko Jero K. iz Kamnika. Dekle je danes zjutraj pilo lizol. V bolnici so ji sicer takoj izprali želodec, vendar je njeno stanje precej kritično, ker je izpija precejšnjo množico lizola.

Iz Ljubljane

— Iz »Dinarski dan« Jugoslovanske Maticе 8. septembra bo naš odgovor na neprestano nasilja, ki jih vrši fašizem nad našim narodom v Primorju.

— Iz »Cetrja generacij« v Jakopičevem paviljonu. Od 2. do 22. septembra bo četrtena v Jakopičevem paviljonu umetnostna razstava mladih slovenskih slikarjev, ki so nekaka »cetrta generacija« v razvoju slovenske slikarske umetnosti po Jakopiču in Groharju, ki predstavljata prvo generacijo. Trajniku in Smrekarju kot drugo in Kralju kot tretjo umetniško generacijo. Razstavlja Olaf Globočnik, Miha Maleš, Janez Mežan, Mira Pregljeva, Franc Pavlovec in Nikolaj Pinač. Razstava je nad vse zanimiva, ker predloži borbo najmlajšega slovenskega umetniškega naraščaja za resnični umetniški izraz in premaganje povojnega kaosa v slikarstvu. Razstavo bo jutri otvoril mojster - slikar Eihard Jakopič.

— Najbolj izbrane in najlepše knjige se izposojajo v Sentjakovski knjižnici v Ljubljani. Stari trg 11, zato izkazuje ta knjižnica, ki edina izdaja pri nas točne mesečne izkaze, največji promet in je izposodila avgusta 1928 na 2857 stranke 10.671 knjig.

Knjižnica posluje vsak delavnik od 4. pop. do 8. zvečer in izposoja slovenske, srbohrvaške, češke, ruske, poljske, nemške, francoske, italijanske, angleške in esperantske knjige ter modne liste vsakomur, kdor se zadostno legitimira. Na razpolago popolni tiskani inimeni knjig - dobi se tudi posebej slovenski ter nemško-romanski del. Kupi imenik, da si napišeš številke knjig doma! 652-n

— Iz Upravnih svet mestne cestne železnice tem potom prosimo v imenu radioamateljev, da se izvrši sklep upravnega sveta, da se odstranijo motnje, katere povzroča ljubljanska cestna železnica.

— Dečva na jesenskem velesojmu. Jutri ob treh dopoldne se bo vršila revija slovenskih narodnih noš, na kateri nastopi (tudi »Dečva«). Vse c. posestnice pravilno narejene »Dečve« se vabijo na sodelovanje. Pristne dečve bodo odlikovane.

— Zbirališče revije slovenskih narodnih noš je jutri točno ob pol 3. dopoldne na velesojmu pred paviljonom E. Ker je prijavljenih že 300 noš, nadalje jezdec, vozovi, veliko število skupin itd. In ker je prijavljen že tudi velik dotok obiskovalcev iz cele Slovenije in Hrvaške, bo naval velikanski in prosimo občinstvo, da se v izogib nesrečam, strogo pokorava rediteljem. Zlasti prosimo obiskovalce, da pustijo prostor za ocenjevanje narodnih noš prost. Ljubljana še nikdar ni sprejela tako krasnih in »kako številnih narodnih noš kot to pot. Spustimo našo narodno nošo, ceniti jo bomo znali ob priliki njene revije. Opozorjamo zlasti na beneško narodno nošo, nadalje na irišsko, belokranjsko, gorenjsko, kočevsko itd.

— Iz Vpisovanje na gremialni trgovski šoli se vrši v prvi razred v ponedeljek dne 3. septembra in torek dne 4. septembra t. l. vsakokrat ob 8. do 12. in od 2. do 18. ure dopoldne v pisarni gremialne trgovcev, Bethovnova ulica 10. pritičje, levo. V II. in III. razred se bo vpisovalo dne 5. septembra t. l. od 14. do 17. ure dopoldne v šoli na Ledini, pritičje, levo. Oni, ki morajo biti še izprašani v posameznih predmetih, naj se zanesljivo zgledajo v ponedeljek dne 3. septembra ob 2. uri dopoldne pri vodstvu gremialne šole. Redni pouk se prične v ponedeljek dne 10. septembra t. l. ob 2. uri dopoldne. — Šolski odbor Gremialne trgovcev.

— Iz Bela Ljubljana je prestolnica Slovenov. Tudi oči naših zaslužjenih bratov so obrnjene k beli Ljubljani v upanju in veri, da jim od tu pride tolažilna beseda in bratska pomoč. Meščani 8. septembra dokazujemo našim nesrečnim bratom onstran meje, da so naša srca še vedno z njimi: podprimo Jugoslovansko Matico.

— Iz Nov poklic. Ker so se zadnje čase vedno bolj množile tatvine koles izpred bolnice, so prišli nekateri fantiči iz tamonjke okolice na originalno idejo. Pred bolnico vedno postava nekaj podjetnih fantičev, ki so pripravili proti malenkostni nagradi enega ali dveh dinarjev sprejeti kolo v varstvo. Konkurenca med njimi je precejšnja, tako kakor med čolnarji na Ljubljani, ki prevažajo kopalce. Vsiljivi so in če zapazijo kakega kolešarja, mu hite napoti tja do šempetrske cerkve. In se začnejo kričanje vse vprek: »Gospod, saj ga bom dobro vahal« trdi eden, drugi pa svečano zatrjuje, da bo kolo čuval kakor punčico svojega očesa. In podjetni fantiči zaslužijo dobro, zakaj vsakdo raje odrine nekaj dinarjev, nego pa da bi pustil kolo brez nadzorstva.

— Iz Ljubljanski Sokol, naznaja svojemu članstvu in naraščanju, da se s 1. septembrom prične redna telovadba v telovadnici, telovadba deca pa s 10. septembrom. Vhod je z Bleiweissove ceste. Vpisovanje moške in ženske dece se vrši dnevno med uradnimi urami od 18.—20. ure v društveni pisarni. 648-n

— Iz Vpisovanje otrok v manjšinsko osnovno (nemško) šolo s poukom v nemščini, slovensčini in srbohrvaščini se vrši dne 3. in 4. septembra od 9. do 12. ure na Cojzovi cesti št. 5, I. nadstropje, desno.

— Iz Državni osrednji zavod za ženski domači obrt v Ljubljani, priredi od 1.—10. septembra 1928 v svojih prostorih na Turjaškem trgu 4-I. propagandno razstavo najlepših čipkarskih del. Na blejski razstavi se je kraljica Marija zelo zanimala za slovenske izdelke. Pred kratkim si je ogledalo Njeno Veličanstvo »ponovno izdelke in prav tako rumunska kraljica s princeso Ileano. Zapod je razstavil letos z uspehom v Parizu in Pragi V Skopju je častno reprezentiral najbolj razširjen domači obrt v Sloveniji. Na velesojmskem prostoru je »Putnik« zelo okusno dekoriral svoj propagandni paviljon z izdelki Drž. osrednjega zavoda.

— Iz Velike motorne dirke v ghimkhana igre bo priredil Moto-klub »Ljubljana« na Mali Šmaran 8. septembra t. l. na dirkališču pri Dev. Mariji v Polju. Pričetek ob 15. uri. 651-n

— Iz Čevljarska zadruga v Ljubljani naznaja vsem članom, da se vrši v teku 14 dni strokovni prikojevalni tečaj za mojstre. Interesenti naj se prijavijo v določnem roku pri omenjeni zadrugi. — Načelstvo. 647-n

— Iz Radi ostavke predsednika, se vrši izvanredni občni zbor, dne 9. sept. ob 7. zvečer v hotelu Loydu. — Odbor združenja trafikantov. 650-a

— Iz Velika veselica, združena z vinsko trgatvijo, bo jutri dne 2. tm. v velikem salonu »Pri Jerneju« na sv. Petra cesti. Mnogovrsten zabaven spored, godba, ples itd. Izborna jedila in pijača. Začetek ob 5. uri dopoldne. Ves dohodek te prireditve je namenjen dobrodelnim svrham. Tedaj na svidenje! 649-n

— Iz Hranilni in posojilni konsorcijski javni namoščencev in upokojencev v Ljubljani se preseli s 1. septembrom 1928 iz Gregoričeve (prej Halšerjeve) ulice št. 7. v nove lokale Aleksandrova cesta 5-I. levo. — Iz Neimenovan daruje za vdovo po navdušenem naprednjaku Din 10.

— Iz Požar pri Bergmannu na Poljanski cesti. Danes, malo po polnoči se je hčerka tovarnarja Bergmana, Alojzija Bergman, stanujoča na Poljanski cesti 87, zbudila in začutila, da se nekje močno kadi. Dim je prihajal izpod stropa, ki je vnel tram, ki je bil položen prebuzil dimnika. Bergmanova je ob tem takoj obvestila svojega brata, ta pa je telefonično pozval rešilno postajo za pomoč. Na kraj požara so kmalu dospeli gasilci. Morali so razkopati ves strop, da so prišli do tlečega trama. Po poldrugurni reševalni akciji so ogenj popolnoma zadušili. Škoda je precejšnja in je krita z zavarovalnino.

— Iz Najden sloveški plod. Na pokopališču pri Sv. Križu so včeraj dopoldne našli sloveški plod. Embrio je bil okoli šest mesecev star in moškega spola. Policija išče mater.

— Iz Šampanjska noč delavca Valterja. Pod tem naslovom smo včeraj poročali, da je delavec Valter, zaposlen pri tvrdki Oberwalder v Domžalah, inkasiral večji znesek v Ljubljani in ga v družbi neke mladenke deloma pognal. Kakor nam poroča tvrdka, je bil Valter res pri njej uslužben, ni ga pa poslala inkasirati denar, marveč je to storil Valter na lastno pest.

— Obrotniško protestno zborovanje. — Pozor krojaški mojstri! V ponedeljek 3. t. m. se bo vršilo ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani »Kazine« protestno zborovanje proti naredbi o odpiranju in zapiranju obratovališč. Solidarnost zahteva, da se vsi krojaški mojstri polnoštevilno udeležijo zborovanja in zaprejo od 1. do 12. ure svoja obratovališča.

— Iz Zadruga čevljarjev v Ljubljani opozarja vse svoje člane na veliko protestno zborovanje, ki se bo vršilo v veliki dvorani »Kazine« v Ljubljani v ponedeljek 3. t. m. ob 10. uri dopoldne. Vsi občutimo, kakšna krivica se godi posebno našim stroki, zato pa dajmo duška svojemu ogorčenju s tem, da ne bo čevljarskega mojstra v Ljubljani, ki ne bi prišel na zborovanje in zaprl svojega obratovališča na dan zborovanja od 11. do 12. ure opoldne. V solidarnosti in skupnosti je moč!

— Iz Vsi ljubljanski brivski mojstri naj se zavedajo, da je le v solidarnosti in skupnosti moč. Naredba o odpiranju in zapiranju obratovališč nas ne zadovoljuje in omejuje nam svobodo dela. Svoje zahteve bomo iznesli javno na protestnem zborovanju, ki bo v ponedeljek 3. t. m. ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani »Kazine«. V znak protesta pa zapremo vsi na dan zborovanja svoja obratovališča od 11. do 12. ure opoldne. Nikogar naj ne bo, ki bi kršil obrtniško solidarnost in se ne bi udeležil zborovanja in zaprl svojega obratovališča.

— Iz Zadruga pekov v Ljubljani poziva vse svoje člane, da se v polnem številu udeležijo protestnega zborovanja, ki bo v ponedeljek 3. t. m. ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani »Kazine«. V znak protesta pa zapremo vsi na dan zborovanja svoja obratovališča od 11. do 12. ure opoldne. Nikogar naj ne bo, ki bi kršil obrtniško solidarnost in se ne bi udeležil zborovanja in zaprl svojega obratovališča.

— Iz Zadruga pekov v Ljubljani poziva vse svoje člane, da se v polnem številu udeležijo protestnega zborovanja, ki bo v ponedeljek 3. t. m. ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani »Kazine«. Vsi člani naj na dan zborovanja zaprejo svoja obratovališča od 11. do 12. ure opoldne. Kršitev tega poziva je kršitev skupnosti!

— Iz Ljubljanski ključavničarji, udeležite se polnoštevilno protestnega zborovanja v ponedeljek 3. t. m. ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani »Kazine« in zaprite svoja obratovališča v znak protesta proti omejevanju dela od 11. do 12. ure opoldne. Dolžnost vsakega posameznika je, da vsaj s svojo udeležbo na protestnem zborovanju pripomore v borbi za obrtniške interese.

— Iz Zadruga kovinskih obrti v Ljubljani vabi vse svoje člane, da se udeležijo protestnega zborovanja v ponedeljek 3. t. m. ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani »Kazine« ter da v znak protesta proti naredbi o odpiranju in zapiranju obratovališč zaprejo svoja obratovališča od 11. do 12. ure opoldne.

— Iz Zadruga mizarjev v Ljubljani. Krivice, ki se nam gode z naredbo o odpiranju in zapiranju obratovališč, pomanjkanje dela, ki ga nam odvzema nezakonovano šušmarstvo, s pretiranimi davki, nas silijo, da tudi mi odločno zahtevamo odpočitki. Zato poziva zadruga vse svoje člane, da polnoštevilno posetijo protestno zborovanje, ki bo v ponedeljek 3. t. m. ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani »Kazine«. Zrtvujemo na oltar obrtniške skupnosti tudi eno uro svojega dela s tem, da zapremo od 11. do 12. ure svoja obratovališča.

— Iz Ljubljanski tesarski mojstri, vrtnarji, krovci, kleparji, instalaterji, knjigovezi, elastičarji, kamnoseki, mesarji, sedlarji, tapetniki, urarji in zlatarji, elektrotehniki itd., ali ste zadovoljni z naredbo o odpiranju in zapiranju obratovališč? Ali ste zadovoljni, da se vam od vseh strani odjemlje delo in zaslužek, d če vam nalagajo prekomerni davki? Vsi hodo pravice in to si moramo priboriti! Naša borba je borba za obstoj! Ali boste stali ob strani v posmeh vsem, ki rujejo proti vam? Mlačnost in nezavednost rodi krivico! Pokazite svojo stanovsko zavest in nihče naj si ne utisne pečata mlačnega na svoje čelo! Premajhna naj bo velika dvorana »Kazine« v ponedeljek 3. t. m. ob 10. uri dopoldne ob protestnem zborovanju vsega občinstva. V znak protesta proti omejevanju svobode dela in brezbrzičnosti oblasti za naše zahteve, pa zaprimo vsi svoja obratovališča v ponedeljek od 11. do 12. ure opoldne.

Iz Celja

— c Umrl so v Celjski javni bolnici: 28. avg. Elza Vrhnjak, 5letna hčerka delavca iz Celja; 3. avg. Marija Andreinec, 52letna žena progovnega delavca iz Levca; Alojzija Čukel, 4letna hčerka posestnika iz Sv. Stefanu na griži; Ana Petauer, 64letna vdova iz okolice Šmarja, na griži in 31. avg. Marija Volovšek, 31letna žena posestnika iz Sv. Stefanu, na griži.

— c Epidemija griže v občini Sv. Stefan pri Šmarju se strahovito širi. Bolezen je zahtevala dosedaj že veliko žrtve in se je zanesla tudi v druge občine. Oblasti so sicer ukrenile vse potrebno, da se epidemija omeji oz. ustavi, imajo pa radi ljudske nevednosti zelo težko stališče.

— c Nočno lekarniško službo opravlja v bodočem tednu lekarna »Pri Mariji Pomagaj na Glavnem trgu.

Velika

„Revija slovenskih narodnih noš“ v nedeljo, 2. septembra ob 3. uri pop. na velesojmu

Prost vstop za vse noše in pravilno izvršene »dečve«.

Kongres narodnega delavstva

V proslavo 20-letnice obstoja strokovne organizacije narodnega delavstva se bo vršil v nedeljo dne 9. septembra 1928 točno ob 9. uri dopoldne v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 20, kongres narodnega delavstva. — Dnevni red: 1. Otvoritev kongresa; 2. pozdravi gostov; 3. zgodovina našega pokreta. Referent: tov. Rudolf Juvan; 4. socialna zakonodaja in socialna politika pri nas in drugod. Referent: tov. dr. Joža Bohinjec; 5. naša naloga in cilji. Referent: tov. Ivan Tavčar; 6. resolucije. — Popoldne ogledovanje ljubljanskih industrijskih podjetij in velesoja.

Delegatsko zborovanje Narodno strokovne zveze

se bo vršilo v soboto dne 8. septembra t. l. točno ob 10. dopoldne v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 20. — Dnevni red: 1. poročilo predsednika; 2. poročilo verifikacijskega odseka; 3. poročilo tajnika; 4. poročilo strokovnega tajnika; 5. poročilo blagajnika; 6. poročilo nadzorstva; 7. volitev: a) izvrševalnega odbora (predsednika, 1. tajnika in 1. blagajnika); b) upravnega odbora; c) nadzorstva; d) odsekov. 8. Predlogi: a) upravnega odbora, b) razni. 9. Slučajnosti. — Popoldne seje odsekov. — Pri vstopu v zborovalno dvorano je oddati legitimacijo s polnim imenom in žigom organizacije, katero delegat zastopa. Brez legitimacije vstop ni dovoljen.

Zobozdravnik

dr. Jos. Tavčar

se s 1. septembrom preseli in ordinira Gledališka ulica 4, pritičje (nasproti opernega gledališča)

Dekliški zavod Freyler Nfg. A. Metzger Prvovrstno dekliško učilišče in vzgojalnišče, Wien 1, Krolevskega 9.

Nadaljevalni tečaj, jeziki, glasba, pripravljanje za državni izpit in penzionat v vili po švicarskem vzorcu, XIII, Nizetzing v zvezi z vsemi šolami, reformno realno gimnazijo, trgovsko in gospodinjstvo; umetna obrt, internat, eksterni dnevna penziona. Velik vrt, sport. Prospekti, tel. 99-2-334.

Spijoni

(Današnji spored v kinu Matica.) Premijera tega filma je izvala po vsem svetu ogromno senzacijo. In po vsaj pravici! Fritz Lang, ki je danes pravi gotovo eden najgenialnejših režiserjev na svetu, je ustvaril v tem svojem filmu eno največjih svojih del, delo svetovnega slovesa, delo, ki je prekosilo vsa, tudi najsmelejša pričakovanja!

Film je bil sicer v Ljubljani že predvajan, vendar pa je bil prinesen baš ob zaključku kinosezije in vsled tega pri nas ni našel potrebnega in vrednega upoštevanja; prešel je nekako neopazeno mimo nas. Zato je prav, da se ga danes nekoliko dotaknemo in opozorimo nanj naše čitatelje!

Nekaj ogromnega in dovršenega je ustvaril Fritz Lang v svojih »Spijonih«. Z umetniškim čutom, s strogo logiko, z izredno učinkovitostjo namizajoč dogodke na dogodke, stopnjujoč napetost od scene do scene je podal Lang v blestecem slogu ogromno vsebino tega vedeleda. Človek drhti in gleda v divjem, nebrzdanim tempu se uvrščajoče dogodke. Da, to je mojstersko delo, režirano na način, ki je lasten edino enemu — Fritz Langu. Mrzlično pričakuje in ubija človek razplet zamotanih dogodkov, zanimanje gledalčeve raste rapidno, napetost je vedno večja in se le tik pred koncem je dejanje na vrhuncu.

Dojmljiva filma je povzel Lang po istoimenskem romanu svoje žene, pisateljice Thee v. Harbou. Bujna pisateljica domišljija je nudila genialnemu soprogu režiserju obilo prilike pokazati na najrazličnejših poljih svoje vrline in mojsterske sposobnosti. — Kratka vsebina, podana v lapidarnih stavkih, je sledeča:

Neka velesila na daljnem vzhodu ima sijajno delujočo špijonažo centralo v velenemstev evropskega zapada. Haghi je oni vodja, v čigar rokah se koncentrirajo vse niti široko razpredene špijonažne mreže. Oduren in krvoločan je ta Haghi — na zunaj sicer skromen, vtičen bančni ravnatelj — v resnici pa eden onih temnih elementov, ki se ne strahujejo tudi najgrozovitejšega sredstva za doseg svojih namenov. Brez števila je bilo že žrtve tega podleža, ki je nastopal v najrazličnejših maskah, pod krinko tega in onega poklica. — Tudi japonski poslanik, ki je hotel baš predložiti vladni tudni pogodbo v podpis, je postal vsled njega nemogoč in moral skleniti svojo karioero s »harikijem«. Le najposlednejši detektiv glavnega mesta mu je postal s časom preveč nadležen in morda tudi opasen. Toda tudi za njega je imel Haghi pripravljen »zdravilo«. Njegova lepa tajnica — Sonja — je prelepa nalog, odstraniti opasneža na kakršenkoli način. Toda Sonja in mladi detektiv se zaljubita in Haghi mora organizirati ogromno železniško katastrofo, da uniči nasprotnika, toda detektiv uide preteči nevarnosti s Sonjino pomočjo. In ko se Sonja docela odvrne od Haghija in prestopi v tabor nasprotnikov, je Haghi izdan in končno podleže.

Rudolf Klein Rogge predstavlja Haghija, s čimur mu je dana možnost pokazati svojo umetnost nastopanja v najrazličnejših dovršenih maskah. — Willi Fritsch, agent 326, je postal izvrsten karakterni igralec, ki docela zapuša svoje dosedanje vloge lahkotnih in zabavnih bonvivantov, igralec, ki se krasno razvija in kateremu se obeta najlepša bodočnost. Herta v. Walter in Gerda Maurus pravi dobri igralci nenavadnih sposobnosti.

Skratka, napeto dejanje, virtuosno podano in režirano, skrbno izbrana zasedba posetitelja glavnih vlog, dajejo temu delu neminljive lavorice zmage in uspeha.

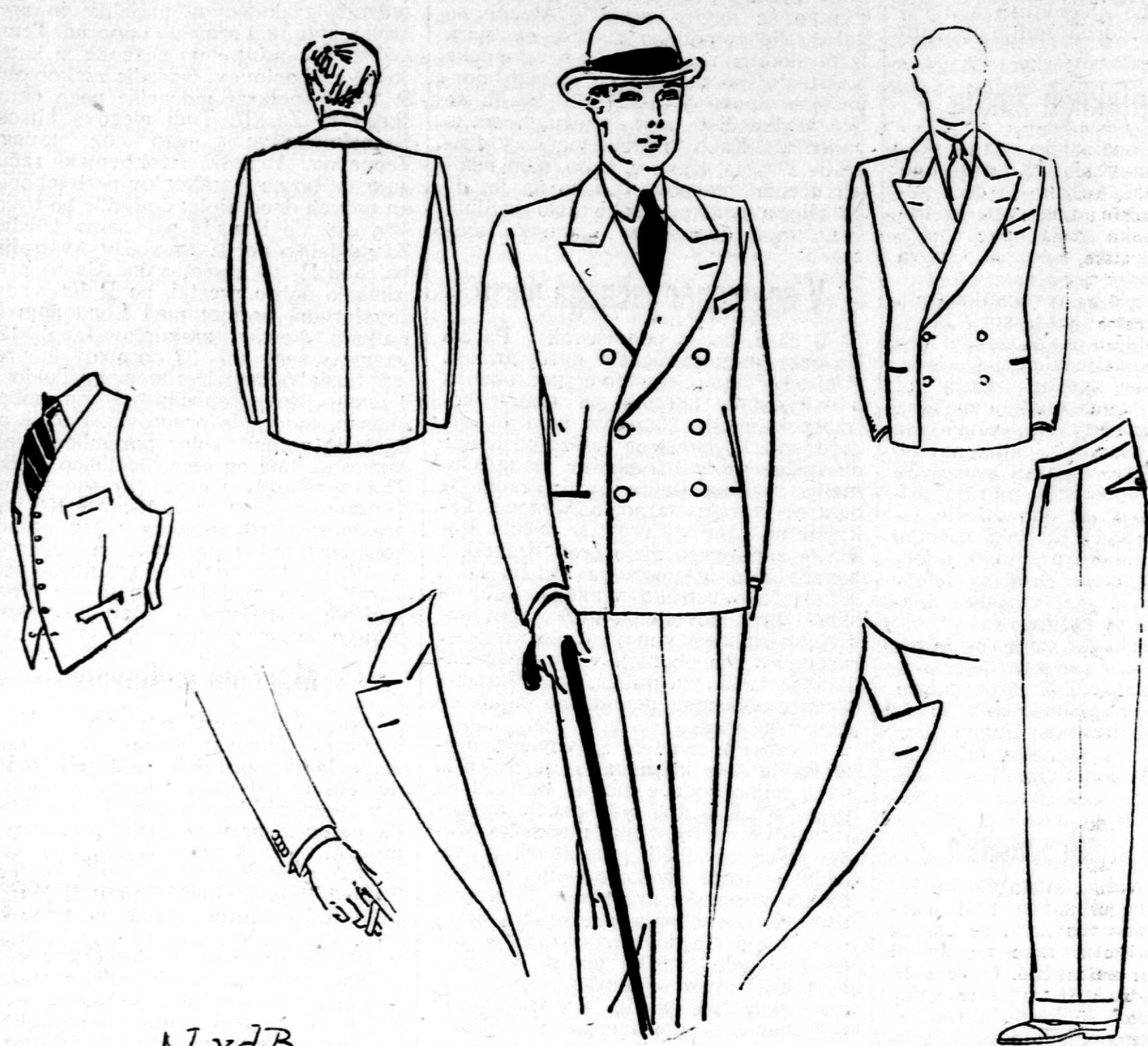
KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

MODNI ATELJE M.ŠARČ

se je preselil

s Kongresnega trga na Miklošičevo c., Ljubljana.
Vhod Pražakova ul. III. nadst. v povsem nove
prostore v palači Pokojniškega zveza.
Uveden je tudi praktičen pouk v damskem in otroškem
krojaštvu za gospe in gospodične na podlagi izvrševanja
lastne garderobe po najnovejših sistemih
Prijava pisмено ali ustmeno. Z obratovanjem se prične z
10. septembrom, s poukom pa s 1. oktobrom.

--- Moda ---

I. v. d. B.

Če se malo zamislimo in če si po-
kličemo v spomin razliko v oblikah in
kroju zadnje sezone, vidimo, da si mo-
da že dolgo prizadeva pomagati mo-
škemu telesu čim bolj do veljave. Spo-
četka je bilo to zelo enostavno, lahko.
krojači so si pomagali iz vato, da so pri-
čarali široka pleča in ozke boke. Suk-
nič je bil čez pas enostavno prešči-
njen in s tem je bilo vprašanje lepe
oblike moškega telesa odpravljeno. To-
da sčasoma so nastale v moški obleki
bistvene izpremembe, ki so pomenile
temeljito zboljšanje kroja. Zdaj nudi
moda gospodom idealne obleke, toda
žal nima vsak moški idealne postave.
Če spregovorimo nekaj o podrobnos-
tih moderne moške obleke, ni še re-
čeno, da hočemo opisovati nov kroj in
novo obliko, kakor pri damski modi,
marveč hočemo izdati nekatere skriv-
nosti krojenja, da bo vsak moški, ki se
zanima za modo, takorekoč strokov-
njak v tem pogledu.

Najbolj nas zanimajo rokavi. Rok-
av se ne kroji več ravno, marveč v
obliki steklenice ali kija. To je nov
kroj, ki pa je bil v modi že pred mno-
gimi leti. Rokavi so torej zgoraj širo-
ki v zapetju pa ozki. Podobni so ste-
klenici z zelo dolgim vratom. Ta novost
je zelo dobrodošla ramenom, ki mo-
rajo biti široka, toda ne podložena z
vato. Pri krojenju moramo biti zelo
oprezní, sicer nam visi rokav na suk-
njič kakor kij brez prave oblike. Bi-
stvo moderne kroja je v tem, da se
zdi moški v plečih nekoliko širši, ven-
dar pa ne sme biti suknjič narejen ta-

ko, da bi se zdela moška postava
manjša. Moda je poskrbela tudi za to.
Gumbi so prišli nekoliko bolj na raz-
zen in maknjeni bolj navzgor, nego do-
slej. Spodnji gumb ne sme biti prebli-
zu spodnjega roba. Spodnji gub deli
sprednji rob suknjiča od drugega, za
spoznanje med pasom prišitega gumba
do sprednjega roba v eno tretjino nav-
zgor in dve tretjini navzdol. To je
edino pravilno razmerje dimenzij.

Ker so pomaknjeni gumbi navzgor,
mora biti suknjič nekoliko manj odprt.
Ta oblika zahteva že sama po sebi
dokaj kratek suknjič. Dolžino suknjiča
določimo najlažje tako, da odštejemo
od višine telesa en meter. Kar nam

ostane, je normalna dolžina suknjiča.
Ta razlika se giblje pri normalnih mo-
ških postavah med 72 in 75 cm. Pri
telovnikih na eno vrsto gumbov, ki se
zpenjajo na 5-6 gumbov je pa suk-
njič nekoliko bolj odprt. Suknjič na dve
vrsti gumbov, ki je letos v modi, ne
sme biti zadaj prerezan, pač pa mora
imeti šiv, brez katerega se ne more do-
bro prilagati. Rokave je treba večkrat
zlikati, da ne izgube oblike.

Naša slika kaže na vse podrobnosti
moderne kroja. Tu vidimo celo oble-
ko, suknjič od spredaj in zadaj, rokav,
hlače in telovnik. Na sliki se jasno vi-
di, kako mora biti oblečen eleganten
gospod.

Stara žena in mlad mož

Zubkov, mož sestre bivšega nem-
škega cesarja Viljema, je objavil svoj
življenjepis. Pregovoril ga je podjeten
založnik, ki računa z lepimi dohodki od
prodaje te knjige, po kateri navdušeno
sega nemška publika, željna senzacij in
zabave. Toda kar se tiče želje Nemcev,
da bi se zabavali in smejali Zubkovu, še
bolj pa njegovi ženi, je treba priznati,
da je bila javnost bridko razočarana.
Zubkov ni napisal ničesar, kar bi moglo
ljudi zabavati. Nasprotno, o svoji ženi
piše zelo rezvirano in spoštljivo, dasi
ga je kmalu po poroki zapustila. Spo-
znala ga je v plesni šoli, kajti Viljemova
sestra kljub solidni starosti rada pleše.
Cesarjeva hči in sestra si je zaželela

mladega moža, ki ga je vojna spravila
ob vse, tudi ob vero v plemenito srce.
Zaželela si je uboga ruskega emi-
granta, ki je postal cinik in pustolovec
po vsem tem, kar je moral preživeti
med vojno in revolucijo doma in v tu-
jni. Odločilen je bil torej plemeniti no-
trani nagib.

Viljemova sestra je hotela nagraditi
Zubkova za vse, kar je pretrpel. Po
strašni bedi in pomanjkanju mu je ho-
tela nuditi brezskrbno, udobno in raz-
košno življenje. Tako pravi Zubkov
sa mv svojem življenjepisnu in ta razlaga
princesinega ravnanja je logična, kajti
kaj drugega bi moglo pripraviti odlično
aristokratko tako daleč, da bi se poro-
čila z ubogim ruskim emigrantom? Sai
bi se bila lahko z njim zabavala, kakor
se zabavajo mnoge druge priletné in

osamljene ženske, ki imajo dovolj de-
narja, da si lahko ljubezen kupijo. Za
take ženske je povsod poskrbljeno prav
tako dobro, kakor za mlade, a morda
še bolje, kajti pustolovcev, ki so pri-
pravljeni prodajati ljubezen, je več kot
dovolj. Po vseh večjih mestih in kopa-
liščih je mnogo podjetnih mladeničev,
ki so vedno pripravljeni nuditi priletnim
osamljenim damam za dobro nagrado
žuzijo ljubezni. Toda Viljemova sestra
se ni zadovoljila s tako ljubeznijo. Poro-
čila se je z ubogim ruskim emigrantom,
ki je postal kar čez noč svak nekdanj
vsemogočnega nemškega cesarja.

Ves svet je bil prepričan, da se je
Zubkov poročil s 60letno princeso zgolj
zaradi denarja. Svet sodi tako vedno.
kadar se mlad mož poroči s staro žen-
sko. Ljudem se zdi samo ob sebi umev-
no, da pri takem zakonu čustvo ne mo-
re igrati nobene vloge. Res je večinoma
tako. Koliko je na svetu moških, ki se
enostavno prodajo! To so slabšči, mo-
ralno manj vredni ljudje, brez ponosa
in brez človeškega dostojanstva. Za
zdravega moškega je že skrajno poni-
ževalno, če ga žena redi, kaj šele, če se
pusti kupiti in če igra vse življenje vlo-
go moške prostitutke. Toda kdor bi so-
dil tako o vseh zakonih, v katerih je
žena mnogo starejša, bi se zelo motil.
Saj je v življenju mnogo primerov, da
se poroče stare ženske z mladimi mo-
škimi. Zlasti v Ameriki so taki zakoni
zdaj na dnevnem redu. Vemo tudi, da
so mnogi taki zakoni srečni in da žive
zakonci v najlepši harmoniji. Pogosti
so pa tudi primeri, da se priletnim žen-
skam starost ne pozna in da so dobro
ohranjene še v letih, ko bi človek prič-
koval, da bi morale že resignirati na
vse življenjske sladkosti. Primer Ni-
mo Lenclous, v katero so se moški za-
četkom 17. stoletja zaljubljali, dasi je
bila stara že 50 let, zdaj ni več osam-
ljen. Ljubezen moškega globlje duha
se zdaj ne omejuje samo na fizično
stran. Zdaj je v razmerju moškega do
ženske mnogo duhovnega. So moški,
na katere še tako lepi obrazi mladih
deklet ne vplivajo, če so dekleta brez

duševnih vrednot, nasprotno so jim pa
všeč priletni inteligentne ženske z vi-
soko srčno kulturo, pa naj bodo še ta-
ko grde. To ni dokaz njihove moralne
pokvarjenosti. Nasprotno, tak možki se
je moral pošteno boriti s prirojenno mo-
ško nečimurnostjo, preden je sklenil vze-
ti za ženo mnogo starejšo žensko. Sai
ve dobro, da se mu bodo ljudje za hr-
tom posmehovali. Če se kljub temu od-
loči za zakon, je jasno, da igra pri tem
odločilno vlogo črstvo. Morda gre sa-
mo za sočutje, toda to še ni zadosten
razlog, da bi dotičnega moškega obso-
jali. Kakor pri ženskah, ki se poroče z
mnogo starejšimi moškimi, tako lahko
igra tudi pri moških glavno vlogo ple-
menit notranji nagib. Policijska kronika
pozna mnogo primerov, da si je mla-
denič končal življenje, ker ga je mnogo
starejša ženska odklonila.

A kaj ženska v takem primeru?
Ali ne riskira tudi ona mnogo? Menda
ni nobena tako neumna, da bi verjela,
da jo bo mladi mož ljubil do smrti. Vsa-
ka ve, da bo sreča samo začasna. Ve,
da jo čaka trpljenje in bridka ločitev.
A vendar se odloči, ker ji je ljubša
kratka sreča, nego življenje brez nje.

Kočljiva zadeva.

Sin očetu: Oče, oženil bi se rad.
— Ne gre. Za ženitev si še prene-
umen.
— A kadar bom dovolj pameten?
— Pa sploh ne boš mislil na ženi-
tev.

Sanje.

— Dragi možček, obljubil si mi, da
mi kupiš nekaj lepega. Včeraj se mi je
sanjalo o biserni ovratnici.
— Da, dragica. Kupil ti bom sanj-
ske bukvle, da lahko pogledaš, kaj po-
menijo te lepe sanje.

Če je žena na oddihu.

Prijatelj: Tvoja žena je v letovišču.
Kako se kaj zabavaš v njeni odsot-
nosti?
Zakonec (vzdihne): Ves dan pišem
poštne nakaznice.

Alfonse Dufau:

Pes

V mali vasi v pogorju Jura so
smatrali Marijo-Omako za nekako red-
kost, nič kaj zavidanja vredno, kajti bi-
la je slaboumna.

Bila je davno vajena grdega ravna-
nja, ker so jo kot občinsko revo vzga-
jali lakomni in brezsrčni ljudje, vendar
je pa prenašala bridko usodo potrpež-
ljivo in flegmatično. Njena koža, trda
kakor usnje, skoraj ni več čutila udar-
cev, ki jih je dobivala pri tujih ljudeh
od vseh strani. Njeni omejeni možgani,
zaprti v maši, okrogli glavi, niso raz-
umeli psovka in zaničevanja, ki jo je
spremljalo že od rojstva.

Jedla je mnogo, delala pa malo. Bi-
lo ji je 21 let, ko jo je gospodar, pri ka-
terem je služila, spodil od hiše, ker ni
vedel kaj početi z njo. Od tistega časa
je pohajkovala po vasi povešene glave,
blodečih oči in široko odprtih ust, iz
katerih so se ji neprestano cedile sline.

Vaški paglavci so jo začeli prega-
njati in obmetavati s kamenjem. Ne-
srečno bitje jim je služilo v zabavo.
Tedaj se je pa zgodilo, da se je ubo-
gega dekleta usmiliła vdova Lenoble,
stara, dokaj premožna zasebnica. Vzela
je slaboumno revo k sebi.

Vsa vas je bila navdušena nad tem
zelo ljubeznivim činom. Vendar so bili

pa vsi prepričani, da Marija Omaka,
leno in topo bitje, ustvarjeno samo za
siroščinco ali umobolnico, niti teden
dni ne bo ostala pri svoji dobrotnici.

Toda vaščani so se motili. Minil je
teden, minili so meseci in leta, a slabou-
mna, ki se je je prijel priimek Omaka,
je bila neprestano zaposlena v kuhinji
svoje dobrotnice in ostala je zvesta be-
lemu domu z zelenimi oknicami, stoji-
čemu na samem na kraju vasi.

Treba je pa priznati, da je bila vdo-
va Lenoble, starka zlatega srca, kljub
visoki starosti še vedno čila in zdrava,
z Marijo zelo prijazna in potrpežljiva.

Toda na obrazu svoje bebase služ-
kinje ni nikoli opazila niti najmanjšega
znaka hvaležnosti ali ljubezni.

Nekega dne se je pa vendar poka-
zalo, da ima tudi Marija-Omaka usmi-
ljeno srce. Domov je namreč privedla
psička, ki se je klatil po vasi brez go-
spodarja.

Bil je skuštran, umazan in grd, ka-
kor ona sama. Suh, da so se mu poznale
vse kosti, sestradan, plah in oguljen je
tekel psiček za Marijo do kuhinje. In
čudno, slaboumna, ki ji je bilo vse na
svetu deveta briga, je imela usmijenje
s to ubogo živaljo, ki so jo vsi suvali
in podili od hiše.

Nekega dne je gospa zalotila Mari-
jo, kako ji pes liže obraz in kako se

razlega po kuhinji riganju podoben
smeh.

Zima je bila tisto leto zelo huda in
kakor da šiba narave še ne zadostuje,
se je pojavil v okolici nevaren razboj-
nik. Pogorje Jura je živelo v nepresta-
nem strahu in negotovosti, kajti razboj-
nik je kradel in moral po samotnih hišah
in celo vasi niso bile varne pred njim.
Orožniki mu niso mogli do živga.

Vaščani so vsak večer skrbno za-
barikadirali vrata in okna, ženske so se
bale pri belem dnevu hoditi same. Sre-
di splošne groze in strahu je bila samo
Marija mirna in flegmatična.

In zgodilo se je neke noči, ko je zu-
naj snežilo in ko je pritiskal hud mraz,
da je vlomil razbojnik baš v samotno
hišico na kraju vasi. Bil je krepak, kr-
voloten in spreten dečko. Vsaka vrata
je znal odpreti, pa naj so bila še tako
zabarikadirana in zaklenjena.

Vdova Lenoble se je nenadoma zbu-
dila in zagledala pred seboj razbojnika.
Vsa prestrašena je zrla na močne,
strašne roke, ki so se iztegovale proti
njenemu vratu.

— Kje imaš denar?
Z drhtečo roko je pokazala na pre-
dalček nočne omarice. Tokovaj je pla-
nil k omarici in začel brskati po ba-
nkovcih in vrednostnih papirjih, ki jih
je našel v predalčku.

Svoj posel je opravljal povsem mir-
no, ker je bil prepričan, da stara, pre-
strašena in osupla gospa ne more kli-
cati na pomoč.

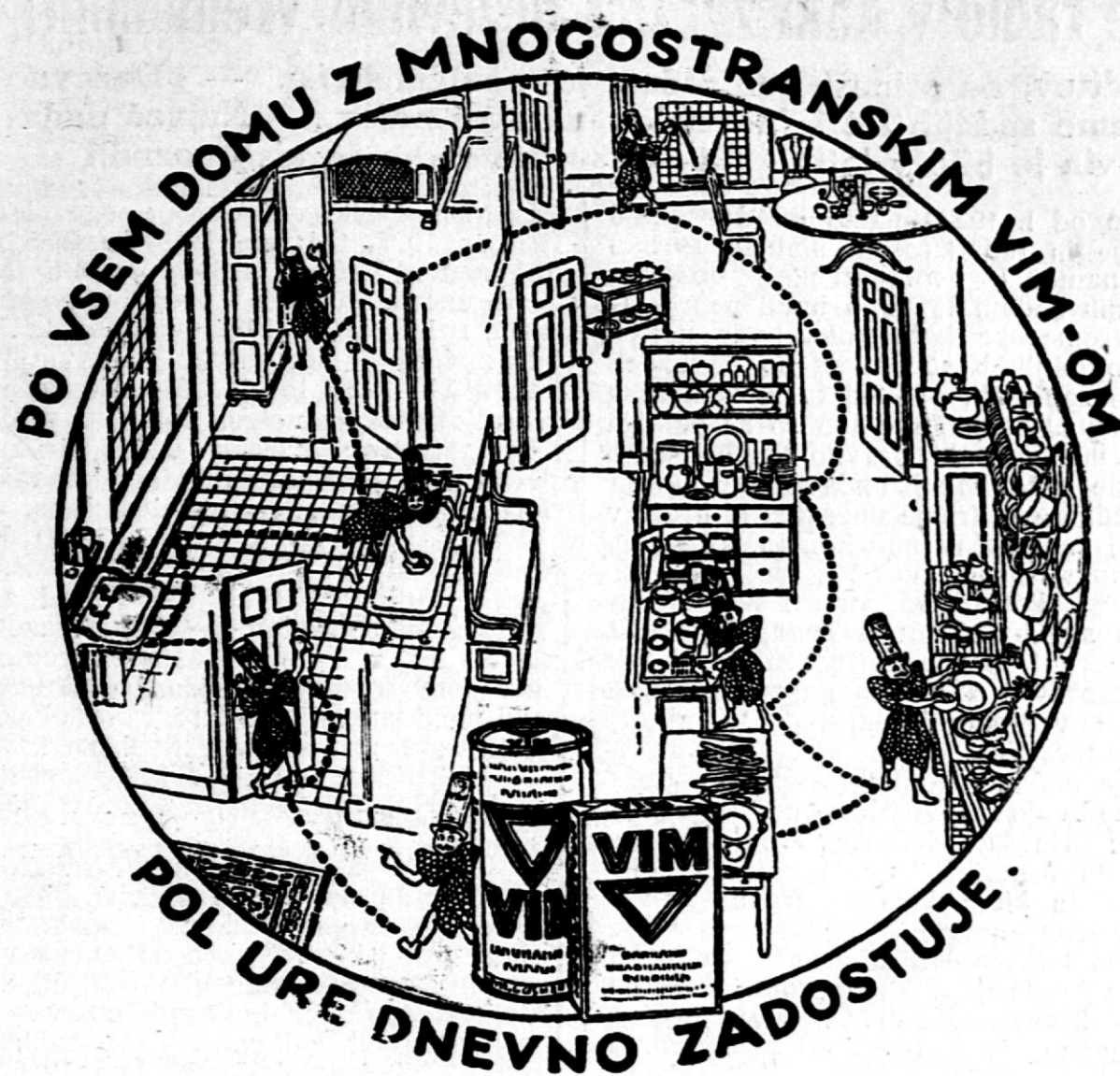
Naenkrat pa je skočil od omarice in
se pripravil na obrambo, kajti njegovo
bistro uho je prestreglo rahel ropot. V
veži so se začeli koraki. Zamišljen in
ves v skrbeh je čakal sovražnika.

Na pragu se je pojavila Marija -
Omaka. V platneni srcaji, bosa, lase
skuštrane, je zrla topo na razbojnika,
ne da bi razumela, kaj se godi. Raz-
bojnik je pa takoj spoznal, da ga to sla-
boumno dekletce ne more ovirati. In
nemoteno je nadaljeval svoj posel.

Marija je obstala na pragu, nepre-
mična kakor kíp. Ko ji je razbojnik na-
mignil, naj se izgubi, se je obrnila in
odšla nazaj v kuhinjo. Tisti hip ji je pa
prišel naproti psiček, kakor da bi ga
bil kdo poklical.

Psiček je zavohal tuja v hiši, pla-
nil je v sobo in pokazal razbojniku
ostre zobe. Divje je zarenčal in se pri-
pravil za napad.

Toda razbojnik je bil že na vse pri-
pravljen. Spretno se je sklonil, zgrabil
psička za vrat in ga pritisnil s krepi-
mi, kleščam podobnimi rokami k tlom.
Davič je umazanega, kocačega psička,
ki si je drznil zalajati nani,
Psiček se je skušal iztrgati iz želez-

„Mnogostranski“ je pravilni izraz ker Vim čisti vse.
Z enim zavojem lahko vso hišo prehodite in jo od
zgoraj in spodaj temeljito očistite: okna, vrata,
posodo in vso kuhinjsko opremo, pečnice, tla iz
kopalnice.

VIM
SNAŽI VSE

Proizvod tovarne Lux.

Je radio v kaki zvezi z deževnim vremenom?

Trditve, da prinaša radio dež, je neutemeljena. — Deževno vreme zadnjih let je normalen naravni pojav. — Največ padavin je bilo v letih 1871—1880, ko radia še niso poznali

Že od 1. 1922 imamo izredno slabo vreme in tudi letošnja pomlad je bila v znamenju neprestanega deževja. Zadnjih sedem let smo imeli neprestane vremenske katastrofe, hude nalive in povodnji. Ni čuda, da so se začeli ljudje zanimati, od kod ta izjemna vremena. Zadnji dve leti so se oglašali celo učenjaki, ki pravijo, da je slabo vreme z obilnimi padavinami morda posledica električne energije, ki kroži v obliki radiovalov noč in dan po zraku. O tem so pisali svoj čas tudi vsi večji evropski listi, ki so podprli svoje trditve s sklicevanjem na znane poizkuse, katerimi so učenjaki dokazali, da se lahko napravijo z visoko napetostjo več milijonov Voltov umetni dež. Toda te domneve niso utemeljene. Narava sama je nedavno najbolje ovrgla trditve, da vplivajo radiovalovi na atmosfero in da prinašajo deževno vreme. V Evropi in Ameriki, kjer je največ radiovalov, ni kjer blodi po zraku največ električne energije v obliki radiovalov, je bila letos poletja tako suša, da bi bili ljudje hvaležni radiovalom, če bi jim prinesli vsaj malo dežja. S tem je jasno dokazano, da radiovalovi ne morejo zbrati v zraku toliko vodnih hlapih, da bi povzročili dež ali celo nevihte.

Radiovalovi izločajo v zraku energijo samo tam, kjer naletejo na dobre prevodnike kot ovire, ki elektriko zelo radi vsesavajo. Da bi imeli radiovalovi večji stik z ozračjem, si ne moremo misliti, kajti če bi električno energijo izgubljali v zraku, bi ne mogli preleteti tako ogromnih daljav. Res pa je, da se po vsaki streli dež še bolj vlije in da torej električna energija vpliva na vreme. Toda ti pojavi in njim slični umetni eksperimenti nimajo z radiovalovi že po naravni skupnega. Če bi radiovalovi povzročali dež, bi moralo najbolj biti blizu radiopostaj. Znano pa je, da zadnja leta ni bilo katastrofalnih nalivov v okolici velikih radiopostaj. Nasprotno, na podlagi točnih podatkov, ki jih zbira mednarodna radiobrojavna mreža, je dokazano, da so se velike elementarne katastrofe zadnjih let neposredni okolici velikih radiopostaj ognile ali pa so izgubile na sil.

Radio, ki pošilja svoje valove za zabavo poslušalcev na vse strani, zavzema glede množine celokupne izžarjene električne energije samo neznatno del vse one elektromagnetne energije, s katero razpolaga moderna tehnika. Celokupna kapaciteta vseh evropskih radiopostaj znaša komaj 500 kw. Izžarjavajoča mesta te energije so pa še razdeljena na tako veliko površino, da o kakem izrednem motenju atmosfere ne more biti govora. Pozabiti ne smemo tudi, da je obratovalec že davno pred uvedbo sedanjege radia sto in sto trgovskih ali radiobrojavnih postaj, ki izžarvajo neprimerno večjo energijo, nego vse radiopostaje skupaj, ne glede na to, da obratujejo noč in dan, dočim poslujejo radiobrojavne postaje samo podnevi in še to ne vedno. In vendar so se dogajale elementarne katastrofe že davno pred Marconijevim izumom.

Vsa storiša o kronično slabem vremenu izvira iz neutemeljene, tjavendan vržene trditve, da se je vreme poslabšalo, čim se je razvil radio, čigar začetki spadajo vsaj v Ameriki in Angliji v letih 1921—1922. To zadostuje. Radio naj bi bil kriv, da smo imeli šest let deževno vreme, radio je obsojen, ven z njim. Zadostuje pa pogledati statistiko padavin v zadnjem stoletju, da se prepričamo, da je ta teorija iz trte izvita. Leta 1872—1886, ki se jih najstarejši ljudje še spominjajo, so bila na padavinah mnogo bogatejša nego leta 1922—1927. Tudi v letih 1872—1877 in

leta 1883 je bilo več dežja nego leta 1924 in 1927. Od leta 1875 do 1885 je bilo zapored devet zelo deževnih let. Če primerjamo leta pred razvojem radia z leti 1921—1927, vidimo, da je bilo zadnjih 35 let največ padavin v letih 1911—1920, torej v času, ko je bila radiotehnika omejena samo na praktične potrebe. Če gremo še dlje in zasledujemo množino padavin v zadnjih 100 letih od desetletja do desetletja, vidimo, da je bilo v letih 1871—1880 skoraj trikrat toliko padavin kakor v tako zvanem radiodobi 1921—1927. Med zelo deževnimi obdobji je vedno razdobje je 50 let, v katerem ostane vreme v glavnem normalno. Slično razdobje je tudi med suhih leti. Tu igrajo odločilno vlogo gotovi naravni zakoni, na katere pa električna energija, ki jo pošiljajo oddajne postaje v ozračje, prav nič ne vpliva.

Tako prihajamo do nasprotnega zaključka, da električna energija, ki jo izžarvajo antene oddajnih postaj, ne more imeti in tudi nima nobenega vpliva na vreme. Ljudje vidijo že od nekdanj vzrok raznih nevarnih pojavov izven naravnih zakonov. V prejšnjih časih so bili krivi kometi, leta 1916 in 1917 je bila kriva vojna, za veliko sušo leta 1921 so pa valili v Angliji krivdo na stavko rudarjev. Zdej prinaša dež radio, a morda bodo ljudje pogruntali, da je zakrivila letošnjo sušo Nobilova ekspedicija na severni tečaj.

Apostol Mahatma Gandhi

Zivahno je v Kandi, najslavnejšem budističnem svetišču na Ceylonu, kjer je vse okrašeno s pestrimi zastavami, med katerimi je tudi budistična v sedmih barvah. To zastavo je izdelal ameriški bogoslovec Obrodt. Ostriženi budistični menihi v rdečastorumenih, togi podobnih haljah čakajo tu na preloka. Med njimi so pomešani mohamedanci s fesi, zastopniki evropskih narodov, učeni možje in preprosti čestilci velikega preroka.

Ob petih popoldne se pripelje z avtomobilom Mahatma Gandhi s svojo soprogo. Prerok v beli halji stopa počasno proti govorniški tribuni. To je mož dobrodušnega obraza, ki priča o bogatih izkušnjah in temeljitem poznavanju življenja. Od vseh strani mu prinašajo dragocena spominska darila. Tih odgovorja na pozdrave, dva tolmača prevajata njegove odgovore na čingalski in tamulski jezik. Gandhi se poslužuje v občevarstvu z verniki angleščine. Razpravlja o verskih in socialnih problemih. Prišel je do spoznanja, da politični napredek v Indiji ni mogoč, dokler ne bodo odpravljene kaste, da se moralne in gospodarske sile ljudstva razvijejo. Opozarja na Budo, nastopa proti alkoholizmu, svari pred izkoriščanjem delavcev na plantajah. Budisti morajo nositi učiteljeve besede ne le na jeziku, marveč tudi v srcu. Solnce se nagiba k zatonu. Mahatmo odvedo v hram, kjer pokaže svojim privržencem relikvije brez zavoja, kar je dovoljeno samo pri velikih svečanostih ali na čast angleških princev in guvernerjev.

V pokrajini Orissa v Puri, svetem mestu boga Jagannatha, je prisostvoval berlinski vseučiliški profesor dr. Helmuth von Glasenapp svečanosti, med katero so izročili Gandhiju spominska darila in krasno spomenico. V nji pravi mestno zastopstvo, da širi bog Jagannath, vladar sveta, vero univerzalne bratske ljubezni. V tem hramu ni razlike med kastami in verskim prepričanjem, kajti pred bogom so vsi

ljudje enaki. Prebivalci Orisse žive po načelih svobode in enakopravnosti. Mahatma sam je največji sovražnik laži-aristokracije in zatiranja.

Mahatma predava v svojem zavodu Sabarmati v Ahmedahadi od 3. do 5. popoldne, sicer pa najraje molči. Njegovi učenci nosijo bela oblačila in se de v dvorani prekrizanih nog. Gandhijeva sola je delovna, kajti v nji se uče moški in ženske tudi ročnih del. Mahatma gradi zdaj s pomočjo prostovoljnih prispevkov ljudsko vseučilišče, v katerem se bo vzgajala indijska mladina v narodnem in verskem duhu. Gandhi ima velik vpliv na svoje učence. Kakšen bo njegov uspeh v pripravljanju za preporod Indije, bo pokazala bodočnost.

Konec kitajskega zmaja

Kitajska nacionalistična vlada skuša na vse načine vtisniti Kitajski tudi na zunaj nov značaj. Tako je dala pekinške palače modro pobarvati in napisati na nje velika gesla nove epohe. Ulice, trgi in poslopja dobivajo nova imena.

Druga žrtev teh revolucionarnih novotarij naj postane tudi stari kitajski zmaj. V Šanhaiju je bil te dni objavljen proglas nacionalistične vlade, ki je sklenila nadomestiti zmaja kot simbol razkošja s preprostim znakom. Tudi državne in privatne cerimonije se morajo poenostaviti. Svatba naj bo v bodoče samo viden izraz sreče. Če se kdo smrtno ponesreči, morajo prisotni kazati na obrazih tiho sožalje. Isto velja za pogrebe. Kitajski narodni krog se mora umakniti preprosti, udobni in higienični obleki. Kroji se dele v moške civilne, ženske, vojaške, dijaške, uradniške in sodniške. Kaj pa naj nadomesti kitajskega zmaja? Vlada nima dovolj fantazije in zato je pozvala javnost, naj ji predloži svoje načrte. Tudi prestolnica kitajske Pekin je že prekršena in se imenuje Pejpin. Pripetilo se je že, da je pošta odklonila brozjavke, naslovljene na Pekin namesto Pejpin.

Nekaj o naših muckah

K domačim živalim, ki jih človek čisto zelo zanemarija, spada tudi mačka. Za nobeno domačo žival se človek v pogledu zboljšanja rase ne zmeni tako malo, kakor za mačko. Goveja živala, konji, psi, kokoši, zajci in sploh vse živali, ki jih je človek ukrotil in udomačil, da mu pomagajo pridobivati sredstva za življenje, vidimo mnogo pasem, samo mačke so v tem pogledu zanemarjene. Če človek sploh redi in goji mačke, dela to z namenom, da pride do njihovega kožuščka, s katerim se okraši sam.

Nemški profesor dr. Schwangart je napisal nedavno znanstveno razpravo o izvoru in tipih domače mačke, ki prinaša nov dragocen material za spoznavanje velikega rodovnika mačk. Malokdo ve, da so bile mačke zelo priljubljene zlasti za časa 12. dinastije faraonov in da je njihova domovina Egipt. Že za časa 5. dinastije faraonov je spadala mačka med domače živali starih Egiptčanov. To je bilo znano doslej vsaj onim, ki so se za mačke in njihovo zgodovino posebno zanimali. Prvi učenjak, ki nam pove o mačkah nekaj novega, je dr. Schwangart. Nemški profesor skuša razdeliti mačke na gotove tipe in daje ljudem praktične nasvete, kako je treba to domačo žival gojiti. V mački vidi pomembno domačo žival, ki bi lahko dajala človeku lepo kožušvino, če bi jo znal gojiti. Ogromno mačje pleme, razstreseno po vsem svetu, deli na nižje, okrnjene, dalje na dobro razvite in plemenite tipe.

Nekatere vrste mačk ne kažejo mnogo križanja krvi z divjo evropsko mačko (Felis silvestris). Prof. Schwan-

gart trdi, da so prišle evropske mačke v stik z divjimi mačkami drugih delov sveta, še predno so se udomačile. Dokaz vidi v tem, da nekatere mačke, zlasti na kmetih, rade podivjajo in se parijo v gozdu z divjimi mačkami. Potomci takih »morganatičnih« zakonov med mačkami so zelo vročerkvni in radi praskajo tako, da za domačo rejo niso. Prof. Schwangart je našel v egiptovskih grobovih mumije mačk, med katerimi je spoznal dva izrazita tipa: suhe in debele mačke. Iz Egipta je prišla mačka v Južno Evropo tik pred Kristusovim rojstvom ali kmalu po njem. Poedine mačke so prišle v Evropo še mnogo prej. V Atenah so našli relief s podobno mačko, ki izvira iz 6. stoletja pred Kr. Že prve mačke so kazale vse znake dveh glavnih morfoloških tipov. V nekaterih krajih so bile mačke čiste rase, v drugih so se pa križale. Kako so prišle mačke v druge dele sveta, zlasti v Azijo, nam nemški učenjak ne pove. Znano pa je, da so bile angorske mačke zelo priljubljene med odaliskami v turških haremih.

V znamenju večnega miru

V času, ko so podpisovali v Parizu Kelloggov pakt o večnem miru, prinaša »United Press« zanimive podrobnosti o varnostnih ukrepih na italijansko-francoski meji. Napetost med obema državama bo imela najbrž za posledico energičen protest francoske vlade. Obmejna politika Italije proti Franciji je namreč izzvala varnostne ukrepe, kakršnih po vojni v Evropi še ni bilo. Italija je zaprla vso mejo proti Franciji z bodečo žico in postavila stražo, ki ji je narečeno ustreliti vsakega, kdor bi skušal brez dovoljenja prekoračiti italijansko-francosko mejo. Poleg tega je razpostavljena ob meji v skupinah italijanska fašistična milica, dasi Francija ni dala nobenega povoda za ta ukrep italijanske vlade.

Javnost je zvedela za vojne priprave Italije šele ko nekateri turisti niso mogli mimo bodeče žice in barikad na drugo stran in ko so se začele množiti pritožbe na francosko planinsko društvo. Baje so dobili karabinerji in miličniki iz Rima strogo povelje, naj pazijo na italijanske državljane, ki bi skušali brez dovoljenja prekoračiti francosko mejo. Na nekaterih krajih so postavili celo svarilni napisi. V Alpah je velika svarilna deska, stoječa na francoskih tleh. Na nji je v francosčini in italijanski napisano, da je najstrožje prepovedano prekoračiti mejo in da imajo straže pravico ustreliti vsakogar, ki bi se jim ne pokoril. Tako so Italijani zabarikadirali vseh trideset prehodov v Alpah. Vse to se dogaja v času, ko diplomacija za bogato obloženo mizo frazari o večnem miru.

Zračni kolosi

Trije največji zračni kolosi so bili pravkar dograjeni in bodo v kratkem križarili po zračnih višavah, kakor križarijo ogromni parniki po morju. V septembru bodo že pripravljani za prvi polet. Vsi trije zračni kolosi so namenjeni prekooceanskemu prometu. Prvi večji polet vseh treh bo preko oceana. Trije zračni velikani predstavljajo tri narode, ki se bodo odšli borili za prvenstvo v prekooceanskem zračnem prometu. Prvi je zrakoplov R 100, ki so ga zgradili v Hardenu in ki bo največji zračni kolos Anglije. Zrakoplov L. Z. 127, nazvan Grof Zeppelin, je že dograjen in pripravljen v hangarju v Ludvigshafnu za polet. To je ponos nemškega letalstva. V Ameriki pa grade z vso naglico ogromen zrakoplov, ki bo služil prekooceanskemu prometu, v slučaju vojne ga bodo pa rabili za bombardiranje mest. Zato o njem niso znane tehnične podrobnosti. Znano je samo, da bo znašala njegova prostornina nad

poldrugi milijon kubičnih metrov. Po obsegu mu bo enak angleški zrakoplov R 100, dočim je nemški L. Z. 127 nekoliko manjši. Pač pa je novi Zeppelin daljši nego angleški zračni kolos. Meri namreč 236 metrov, R 100 pa samo 216. Nemški zrakoplov je zelo ozek. Njegov največji premer znaša 33 metrov, torej celih 10 metrov manj, nego premer R 100.

Angleški zrakoplov R 100 prinaša celo vrsto drznih konstrukcijskih novosti, kajti Angleži se to pot niso zadovoljili samo s kopiranjem Zeppelinovega konstrukcijskega sistema. Angleški konstrukterji sodijo, da je bilo ogroditve dosedanjih zrakoplovov prelahko in prekrhko, zato tudi premalo odporno. Temu nedostatku pripisujejo nezgode in katastrofe zrakoplovov. Ogrodje zrakoplova R 100 je petkrat močnejše nego nemškega L. Z. 127. Tudi njegova hitrost bo nekoliko večja nego ona novega Zeppelina. Angleški strokovnjaki računajo, da bo novi zrakoplov preletel ocean v dveh dneh. Polet do Indije bo trajal štiri dni, do Kanade pa samo tri dni. Za najdaljšo pot iz Anglije v Avstralijo bo rabil R 100 komaj 8 dni. Če bo preizkušnjo dobro prestal, bo R 100 vzdrževal redni promet med Londonom in Kalkutom. Nemški zrakoplov L. Z. 127 vzame s seboj 20—22 potnikov in preleti razdaljo med Berlinom in Tokio v 4 dneh. Novi Zeppelin je opremljen okusno, toda zelo preprosto. Pač je pa angleški zračni kolos opremljen zelo razkošno. Ima ogromno jedilnico, dolgo 22 in široko 11 metrov, krasno plesno dvorano in salon za kadilce. R 100 ima prostora za 50 potnikov poleg posadke. Sestrski zrakoplov tega velikana, R 101, ki so ga že začeli graditi bo prevažal pošto med Londonom in New-yorkom. Pogajanja z angleško pošto upravo so že zaključena.

Marconi milijarder

Največje ameriško glasilo »radio« materjev »Popular Radio« se je zanimalo, koliko zaslužijo izumitelji radio potrebnih s svojimi patenti. Iz odgovorov poedinih izumiteljev je razvidno, da patenti prav za prav ne nesejo mnogo, marveč da zaslužijo izumitelji največ z eksploatacijo izuma samega. Tako je izjavil sloviti izumitelj Marconi, da od patentov ni imel posebne koristi. Vse svoje izume je raje izkoristil v lastnih družbah in dobilček porabil za ustanavljanje novih radio-postaj in tvornic. Marconijev premoženje v blagu in denarju znaša zdaj okoli 16 milijonov funtov sterlingov (skoraj 4 in pol milijarde Din) in to je tako rekoč njegov dobidek od izumov, ki jih je napravil v razdobju 25 let.

Drugi sloviti izumitelj dr. Lee de Forest, ki je odkril tretjo elektrodo in avdiono, je izjavil, da ni s svojimi izumi mnogo zaslužil. Izumi so mu nesli komaj 800.000 do 1.000.000 dolarjev. To ni mnogo, če upoštevamo, da so družbe, ki ta izum izkoriščajo, zaslužile že okoli 500 milijonov dolarjev. Toda drugi so dobili še manj. Tudi Dubilier, izumitelj bločnih kondenzatorjev, ni mnogo zaslužil. Izum je bil zelo kompliciran in izdatki za eksperimente so bili ogromni. Včasih se posreči izum šele po tisoč poizkusih. »V 20. letih sem zaslužil okoli tri milijone dolarjev«, je odgovoril izumitelj, »toda za poizkuse, patentne pristojbine in laboratorijske izdatke je pa šlo skoraj pol drugi milijon dolarjev.« Glasilo navaja še imena 11 drugih izumiteljev, ki so zaslužili do enega milijona dolarjev za svoje patente.

Professor Henrik Hertz, ki je prvi odkril električne valove, je umrl v bedi in osamljenosti...

Na cesti.

— Za božjo voljo, France! Saj imaš oko vse zatečeno in nos ti krvavi. Spre-mim te domov.

— Ni treba, od tam baš prihajam.

Frederic Boutet:

Fantast

—Dober večer, Yvetta, dušica moja! Hitro sem se vrnil, kajne? Ah, trud danes ni bil zaman.

Robert vesel, kakor vedno, je stopil k svoji mladi ženi, ki je sedela pri peči in vezala nogavice. Nagnil se je in jo poljubil.

— Oh, srček moj! Kaj je novega? je vzkliknila in se takoj pridružila njegovim radostim.

— Bil sem predstavljen Herbinu, bogatemu bankirju, saj veš. Govoril sem z njim o svojih velikih načrtih. Zelo se je zanimal za nje. Ah! potem sem srečal Vermillana in mu pojasnil načrt nove naprave v vlakih. Obljubil sem mu nagrado za vsakega posrednika, ki mi ga preskrbi. Kaj si pa ti počela?

— Saj veš dobro, da so me Ambertyjevi povabili na gostijo v Saint-Germain. Z novim avtomobilom smo se peljali. Opremljen je krasno in za pet ljudi je prostora v njem.

— Tak avtomobil bova potrebovala tudi midva, dušica. Ah! Saj sem že mislil na to. Temnomodrega si izbereva. Ali bi ti ugajal?

— Seveda, pa še kako! Toda, Robert... kaj pa demar?

— Le počakaj, da pridejo do veljave moji načrti. Ali veš, da oddajajo v sosedni hiši garažo v najem? Sicer bo pa v mojem novem položaju avto neobhodno potreben. Mar se ti ne zdi?

— Seveda, srček. Če misliš, da se ti to pot res posreči...

— Saj ti pravim, da ni nobenega

dvoma. Nič ne skrbi, vse bo v redu. Dijamantni nakit in kožušvinaš plašč dobiš prav gotovo. Kar sem obljubil, storiš. Hočem, da boš imela vsega v izobilju.

Yvetta ga je strasno objela. — Kako si dober... Kako sem srečna in zadovoljna.

V duhu je že videla, kako se vozi v avtomobilu z dijamantnim nakitom, v kožušvinašem plašču, vsa srečna in zadovoljna v svojem razkošju. Videla je vse, kar ji je Robert obljubil. V pričakovanju srečnega dne, ko se izpolnijo njegove sanje in načrti, v kateri sta oba trdno verovala, v pričakovanju razkošja in bogastva sta živela v skromnem stanovanju z edino služkinjo. Najemnine nista vedno premogla in Yvetine obleke niso bile vedno nove. Toda to nič ne de, saj se je obetala sijajna bodočnost. Poročena sta bila tri leta in Yvetta je ljubila svojega moža bolj, nego prvi dan, kajti bil je velik optimist in imel je dobro srce.

— Robert, pozabila sem ti povedati, da je bil tapetnik tu. Da, še vedno za to tapetiranje stolov. Zahteva vsaj polovico plačila. Govoril je z menoj zelo osorno.

— Vidiš ga tepca! — je vzkliknil Robert. — Škoda, da me ni bilo doma! Jaz bi mu že pokazal, kako se govori z damo. Ne! Jaz sem pa računala s tem, da kupiva še nekaj pohištva. Rad bi imel kitajski salon. Kaj porečeš na to?

— Oh, da, da! Kakor pri Toulgarovih, kajne?

— Seveda, samo da mora biti še lepši.

Nekdo je pozvonil. Slišala sta, kako so se odprla vrata in kako služkinja v predsobi z nekom govori. Kmalu se je pojavila na pragu, rekoč:

— Stric je prišel milostiva. Robert se je zdrznil. Yvetta je zardela.

Takoj nato je vstopil mož visoke postave, sivih las in srepih oči.

— Jaz sem, — je dejal. — Dober večer.

— Dober večer, striček, — je dejala Yvetta.

— Dober večer, gospod, — je dejal Robert.

Stric je počakal, da odide služkinja, potem je pa dejal:

— Draga nečakinja, na tvoje pismo nisem odgovoril, ker se mi je zdelo pametneje spregovoriti s teboj osebno. Ne morem ti posoditi denarja, ker iz principa nikomur ne posojam. Sicer pa, dva ali tri tisoč frankov, to bi vaju itak ne rešilo. Predlagam pa nekaj boljšega. Razmišljaj sem. Moja nečakinja si in rad te imam. Res je sicer, da nisem odobral tvojih možitve, toda s tem še ni rečeno, da bi ne smel skrbeti zate. Govorimo torej odkrito. Ne zaupam sijajnim načrtom, ki naj bi se jutri posrečili. Ne verjamem, da bi mogel Robert tako hitro in lahko obogateti. Zanašam se samo na sigurne, trajne, praktične in pametne stvari. Prihajam torej s predlogom. Tvoj mož lahko dobi službo v moji tovarni. Eden mojih vodilnih uradnikov odhaja, pa bi ga nadomestil. V treh mesecih bi bil v tej stroki dobro podkovan. To bi služba, na katero čakajo drugi leta in leta. Zavedajte se tega, dra-

gi moj. (Stric se je obrnil k Robertu.) Dam vam lepo plačo, trideset tisoč letno. Toda dela se ves dan od devetih jutraj do večera. Če boste pridni, vam zvišam plačo. Lahko pridete na štirideset tisoč. To je sijajna plača za človeka, ki nima ne kapitala ne strokovnega znanja, kakor vi. To je zagotovljena eksistenca. Odgovorite ne zahtevam takoj. Do jutri imate čas, da dobro premislite. Če ne pristanete na moje ponudbo, se ni treba nikoli več zatekati k meni. Če jo sprejmete, in o tem sem prepričan, nastopite službo čez teden dni, prvega. In za vedno bo pozabljen nesporazum, ki je nastal med nami po vajini poroki. Lahko noč. Pričakujem odgovora.

Odšel je naglo, kakor je bil prišel. Med njegovim govorom se je Yvetta opetovano ozrla na Roberta. Zdej sta oba molčala.

— Ti si mu pisala, da bi nama posodil nekaj denarja? — je vprašal Robert po dolgem razmišljanju.

— Da, za najemnine. — Bila sem v zadregi, saj veš. In ne pozabi, da je bilo to včeraj, preden si našel...

— Pa ga vendar nisi prosila, naj mi ponudi službo?

— Oh, Robert, ne!

— Vprašam te, toda verjel itak nisem. Meni predlaga to, meni... S svojimi sposobnostmi, s svojim smislom za velika dela naj bi postal uslužbenec, da, uslužbenec, drugega izraza ne najdem za to. Pokopati se od jutra do večera... in vse to za borih trideset tisoč frankov v nadi, da dobim, če bom priden, štirideset tisoč kot krono kariere. Ah, ah, ah! Smejal se je od

srca. Yvetta se ni smejala. Molčala je in razmišljala.

— O čem razmišljaš? — jo je vprašal Robert začuden.

Razmišljala je o najemninah, o tapetniku, krojaču in drugih umikih, ki so jo neprestano opominjali, da je treba poravnati dolgove. Razmišljala je o služkinji, ki se ni dobila plače za prejšnji mesec, in o nogavicah, ki jih je nujno rabila.

— O čem razmišljaš? — je ponovil Robert. — Yvetta, saj ni mogoče oklevati.

Otresla se je mračnih misli.

— Ne, ne. Prav praviš, Robert. Ali si pa prepričan?

O čem?... Da, prepričan sem, da bi bilo blazno izgubiti rezultat svojega prizadevanja tik pred ciljem. Prepričan sem, da bi bilo strahopetno pobegniti z bojišča tek pred zmago. Trideset tisoč frankov letno! Ah, ah, ah! Saj bom zaslužil mesečno, a morda celo tedensko dvajsetkrat toliko. Ali, dušica draga, imela boš dragocen kožuh, dijamantni nakit in krasen avto.

Prijel jo je za ramo in ji govoril tako prepričevalno, da so bili takoj pozabljeni vsi dvomi in pomisleki. Jezila se je sama nase, da je sploh dvomila o njegovih sposobnostih.

— Takoj napišem stricu, da njegove ponudbe ne sprejmeva, — je dejala.

— Ali pa storiš to zato, ker me ljubiš in ker mi hočeš napraviti veselje?

Molče je sedla za pisalno mizo in začela pisati: »Dragi stric, Robert ne more sprejeti tvoje ponudbe, ker ga čaka sijajna bodočnost...«

Če je človek slep, ga tudi zlato ne mika

Bridka usoda ameriškega milijonarja Roussa. — Milijon dinarjev je ponujal tistemu, ki bi ga rešil večne teme. — Uteho je našel v delu za bližnjega

»Milijon dolarjev ali 200.000 šterlingov dam onemu, ki mi vrne vid!« Tako se je glasila senzacionalna ponudba, ki so jo priobčili pred dobrimi 20 leti ameriški in evropski listi. Večkratni milijonar Charles Broadway Rouss je ponujal ogromno nagrado onemu, ki ga reši večne teme. Ogromno premoženje si je pridobil Rouss z napornim delom. O njem so govorili, da ima več milijonov, nego prstov na rokah. Na znameniti 5. aveniji, ulici milijonarjev v New Yorku, si je zgradil eno najkrajše palač, in jo napolnil z raznimi umetninami, za katere je plačal nad pol milijona šterlingov.

In v času, ko je bil na višku svojih uspehov, ko so bile njegove sanje o bogastvu več nego izpolnjene, ga je zadel strahovit udarec, ki je izpremenil njegovo življenje v razvalino, njegovo zlato pa v kovino, ki ni imela nobene vrednosti. Milijonar je nenadoma oslepel. Od vseh strani je dobival pisma, v katerih so mu razni strokovnjaki, pa tudi mazači in šušmarji obetali, da mu vrnejo vid. Toda Rouss je bil prester in preveč izkušen, da bi se dal preslepiti. Izmed vseh zdravnikov, ki so se mu ponujali, da ga ozdravijo, je izbral 50 najboljših. Nato je imel slepca, ki je imel enako očesno bolezen kakor on, namreč paralizirano ožesnega živca, da bi delal na njem poizkuse. Slepca je plačal 6 dolarjev na teden.

Toda vse prizadevanje zdravnikov je bilo zaman. Božja volja je taka, je dejal milijonar resignirano, ko se je prepiral, da ostane do smrti slep. Vendar se je pa tolažil, da more še delati in da najde v delu uteho. Ko so ga vprašali, kako je mogel zbrati tako ogromno premoženje, je odgovoril, da je delal in delal. In res ni noben milijonar toliko delal in tako štedil kakor Rouss. Bil je sin siromašnega farmarja in svojo karijero je začel za pulom v skladišču trgovca Samsenya v Winchesteru. Bil je tako varčen, da si je v petih letih prihranil od skromne plače 500 dolarjev, s katerimi je začel trgovino na svojo pest. Ustanovil je skromno manufakturno trgovino in začel inserirati po vseh listih. Oznanjal je ljudem, da bo imel v zalogi vse, kar more nuditi damam in gospodom najnovejša moda. Njegov princip je bil: Mnogo prodati, malo zaslužiti. Tega principa se je držal s takim uspehom, da se je do svojega 20. leta dvakrat preselil v večje lokale in da je imel že več pomočnikov.

Prišla je državljanska vojna. Trgovina je zastala in mladi Rouss je prodal vse svoje zaloge in postal dobrovoljec

ameriške armade. Udeležil se je mnogih bitk in opetovano je bil v smrtni nevarnosti. Po vojni se je vrnil domov čil in zdrav, toda s praznim žepom. Nekaj časa je pomagal očetu obdelovati zemljo. Toda na farmi ni vzdržal dolgo. Moral je že skrbeti za ženo in dete, zato se je vrnil v New York, kjer je znova poizkusil svojo srečo. Cela tri leta je moral delati, da je prihranil 500 dolarjev in ustanovil novo trgovino. Z drugo trgovino je imel več sreče. Polagoma, toda sigurno je napredoval in čez nekaj let je imel solidno trgovino. Odjemalci so mu bili dolžni nad 10.000 šterlingov. Prišla je pa panika 1. 1877. Od dolžnikov ni mogel izterjati denarja in zato je moral sam likvidirati in dati upnikom vse, kar je imel. Ta udarec bi bil marsikoga potisnil k tlom, toda Rouss ni bil moč, ki po prvih neuspehih obupa. Takoj je našel nov lokal, za katerega je plačeval dnevno en dolar najemnine.

Slednjič se ga je usoda usmilita. Vse, kar je vzel v roke, se je izpremenilo v zlato. Opetovano se je moral preseliti v večje lokale in končno je plačeval že 6000 šterlingov letne najemnine. Slednjič se je preselil v ogromno poslopje in postal je eden najbogatejših newyorških trgovcev. Toda usoda mu je pripravila nov strašen udarec. Oslepel je in ni mu preostajalo drugega, nego delati še z večjo vneto in žrtvovati velik del svojega bogastva v dobrodelnostne namene. Za reveže je skrbel do svoje smrti. Njegove radodarne roke so utrle marsikatero solzo in kopicile zlato samo zato, da bi bil svet ob njegovi smrti vsaj malo lepši, nego je bil ob njegovem rojstvu, kakor se je sam nekoč izrazil.

Trgovina z dekleti na Poljskem

Zadnje čase se je trgovina z dekleti na Poljskem zelo razvila. Ne mine skoraj dan, da bi ne izginilo iz Varšave in drugih večjih mest nekaj mladih deklet. Oblasti si na vse načine prizadevajo najti nesrečne žrtve brezvestnih agentov in zvodnikov, toda njihov trud je večinoma zaman. Poljska javnost je ogorčena, da je zlasti Južna Amerika preplavljena s poljskimi dekleti. Tam smatrajo mlade Poljakinje brez izjeme za prostitutke. Poljakinja in prostitutka sta za južnoameriško javnost istovetna pojma.

Poljske oblasti razmišljajo, kako bi se dala trgovina z dekleti preprečiti. V ta namen so poostreli nadzorstvo

na vseh večjih kolodvorih in poslane v obmejne kraje celo armado detektivov, ki se jim pa le redko posreči izslediti agente in iztrgati iz njihovih krempljev nesrečne žrtve. Zdaj se je policija začela zanimati za lastnice javnih hiš in posredovalnic, o katerih je prepričana, da so obenem zvodnice. Poljski listi pozivajo vlado, naj s posebnim zakonom odpravi vse javne hiše, da se omeji prostitucija in trgovina z dekleti. Toda v praksi je odprava javnih hiš zelo težka, kajti velemissa si moderna družba brez takih sramotnih ustanov ne more misliti. Lastnice javnih hiš dode od ameriških agentov za vsako žrtev 10 do 30 dolarjev. Pri židovskih dekletih gre to zelo enostavno. Agenti imajo v evidenci zlasti siromašne rodbine židovskega proletariata, ki ga je v poljskih mestih mnogo. Z rodilniški sklenjeno pogodbo, v kateri se slednji zavežejo prostovoljno izročiti agentu hčerko. Agent se pa zaveže, da bo plačeval očetu ali materi nekaj let skromno rento. Po patriarhalnih običajih se mora židovska hčerka roditeljem brezpogojno pokoriti in romati brez najmanjšega ugovora v suženjstvo. Policija je odredila strogo nadzorstvo nad plesnimi šolami, nočnimi lokali in filmskimi šolami, ki zadnje čase tudi zalagajo javne hiše z dekleti. Toda vse to nič ne pomaga, kajti družba, ki je sama gnila, ne more iztrebiti te sramote.

Frizure v jesenski in zimski sezoni

Od vseh strani se čujejo vesti, da je slave bubi-glavic že konec, da bodo nosile vse elegantne dame že letos dolge lase itd. Toda te vesti je treba sprejeti z vso rezervno. Že več let se širijo jeseni ali spomladi, ko pa pritisne vročina, si dajo dame lase zopet ostržiti. Res je pa, da puste Američanke in Angležinje zadnje čase rasti lase spredaj, zadaj nad tilnikom pa ostanejo lasje ostrženi. Ko so lasje spredaj dovolj dolgi, jih dama nakodra in razčesa po sredi tako, da segajo v valovitih kodrih na obeh straneh obraza do ramen. S takim obrazom slikajo običajno Jezuščka, in mlada, lepa dekleta svetlih las so na zunaj res podobna ljubkemu Jezuščku. Če so tudi na znotraj, je seveda drugo vprašanje. Dekliški obraz dobi s tako frizuro izraz angelske nedolžnosti, kar je prijetna izprememba po vseh teh dečjih frizurah.

Toda taka frizura pristaja samo mladim in lepim plavolaskam, nikakor pa ne črnolaskam, zlasti če so priletni. Zato se tudi ne bo razširila splošno, marveč ostane omejena samo na ožji krog lepih plavolask. Poleg te bodo moderne vse frizure, ki se nosijo zdaj. Edina sprememba bo v tem, da lasje ne

bodo več ostrženi tako kratko, marveč da bodo nekoliko daljši, da jih bo mogoče kodrati. To velja ne samo za mehke lase blondink, marveč tudi za trde lase črnolask. Črnolasko bodo nosile tudi v jesenski in zimski sezoni gladko počesane lase, vendar pa ne več tako priplejene, kakor doslej. Tudi gladke frizure bodo razčesane po sredi, dočim so bile doslej samo ob strani. Čelo, ki je bilo doslej odkrito, se zakrije bodisi z velikim šopom nakodranih las ali pa z malimi resami. Napol dolgi lasje ne padajo vedno prosto na ramena, marveč ostanejo spredaj gladki in so počesani gladki za ušesa. Nad tilnikom se trdno zvežejo, konci se pa zavijejo v velike voze. Čelo ostane odkrito. Take frizure pristojajo zlasti črnolaskam.

Radio-program od 1. do 8. septembra 1928

Sobota, 1. septembra: Ob 16. uri: Slovenska beseda, govori pisatelj Franc Finžgar; odločki iz »Duma«, recitira pesnik Oto Zupančič. — Ob 16.15: I. Radio-konzert: Državna himna; L. v. Beethoven: Overture Leonora št. 30 p. 72; Fr. Schubert: Simfonija v h-molu P. I. Čajkovsky: Iz suite »Casse noisette«, a) Trepak, b) Arab-ski ples, c) Kineški ples, d) J. Suk: Ala polka (iz suite Radu in Mahulena). — Ob 20. uri »Prodana nevesta«, prenos iz gledališča.

Nedelja, 2. septembra: Ob 15. uri promenade koncert iz velesojma; ob 17. pravljice za otroke, pripoveduje gđ. Vencajz; ob 17.30 šalji pripravi, govori I. Povhe, gledališki igralec; ob 20.30 II. radio-konzert, zbor Glasbene Matice pod vodstvom ravnatelja g. Hubada. 1. J. Galkus, Camilius, a) Muzika Noster Amor, šesteroglasen madrigal, b) Ave Marija, osmeroglasen zbor, c) Laus et Perennis Gloria, osmeroglasen zbor, G. Lovše, koncertna pevka, poje: Oskar Deo: a) Kangelica, b) Pastirica; 2. Anton Lajovic: a) Bolest-kovč, b) Lan, c) Napitnica. G. Lovšetova: a) Cican, b) cicijuf, b) Narodna. Na klavir spremlja H. Svetel. 3. Gotovac Jakob: Jaz dovanke za teletom, 4. Anton Lajovic: Zeleni Jurij; 5. Emil Adamič: Mlad junak po vasi jezdil; 6. Narodne pesmi: a) Je pa davi slanica padla; b) Luna sije; c) Hrvatska igra kolo; d) Koroška Gorč izaro, e) Gorenjska, Skrjanček poje.

Ponedeljek, 3. septembra: Ob 12. uri: poročila; ob 15. koncert, prenos iz velesojma; ob 18.30 otvoritev ljudske univerze; uvod, govori prof. Dolenc, nato francoski jezikovni tečaj, katerega vodi dr. Stanko Lehen (pomozna knjiga, Sturm: francoska vadnica); ob 18. predava tajnik Zbornice TOI gospod Ivan Mohorič: Izgledi za izvoz v Sloveniji v izvozni sezoni 1928-1929; ob 19. uvod v zdravstveno predavanje, govori dr. Breclj; ob 20.30 večer slovenske pesmi, poje operni pevec Svetozar Banovec: I. dr. B. Ipavec: Pozabil sem mnogokaj dekle, Ciganka Marija; 2. p. H. Sattner: Zaostali ptič; 3. Pavčič: Pred durmi; 4. Prochazska: Tak si lepa. Vijolinski solo prof. Trost s spremljevanjem klavirja; 5. Ravnik: Čej so tiste stazice, Jaz pa

mam konjca, Sva z ljubco na jarmak hodi; 7. Schumann: Nikar me ne vabite. Pevske točke spremlja na klavirju H. Svetel.

Torek, 4. septembra: Ob 18.30 tečaj za nemščino, vodi ga dr. Piskerica; ob 19. Ljudska univerza: O pravih, predava prof. Franc Pengov; ob 20. »Cardaska knežinja«, prenos iz opere.

Sreda, 5. septembra: Ob 18.30 Tečaj za srbohrvaščino, poučuje prof. Mazovec, kot pomožna knjiga služi: Tomo Maretič: Gramatika hrvatskoga ili srbskoga jezika; ob 19. Ljudska univerza: Domovinoznanstvo, predava dr. Valter Bohinjc; ob 20. Koncert godbe Dravske divizije pod vodstvom dr. Čerina.

Četrtek, 6. septembra: Tečaj za laščino, vodi prof. Giovanni Gruden; ob 19. Zgodovina slovenskega naroda, predava profesor Silno Kranjec; ob 20. Carobna piščal, prenos iz gledališča.

Petek, 7. septembra: Ob 18.30 Tečaj za francoščino, dr. Stanko Lehen; ob 19. Ljudska univerza, predava dr. Stanko Vurnik; ob 20.30 Rupel Kar: Slovenski vijolinski večer s spremljevanjem klavirja.

Sobota, 8. septembra: ob 10. prenos cerkvene glasbe iz ljubljanske stolnice; ob 15.30 kmetijsko strokovno predavanje, uvod predava odb. za kmetijstvo pri oblastnem odboru dr. Milavec; ob 20.30: solo-konzert s spremljevanjem klavirja in harfe, katerega priredi dr. Lovšetova, koncertna pevka v Ljubljani.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Pri zdravniku.
— Vi trpite torej na kroničnem zastrupljenju z nikotinom?
— Gospod doktor, saj sploh ne kadim.

— Tega vas nisem vprašal. Sicer bi mi morali pa takoj povedati, da bi ne motil diagnoze.

— Vojni dobričkar na potovanju.
— Kako so ti ugažale Benetke?
— Nič kaj posebno. Ustavili smo se samo dva dni. Tam je bilo vse pod vodo.

Nezgoda izven obrata.
Trgovski sodrnik se je oženil in stopil je k šefu, češ, da bi rad imel po-
višano plačo.

Šef: Nemogoče. Pa vendar ne pričakujete, da bomo mi krili stroške za nezgode izven obrata.

Edgar Wallace:

TRIJE PRAVIČNIKI

ROMAN

In je res zapel v veliko njihovo prenečenje in nezadovoljstvo s tenkim, piskajočim, starim glasom povestice o mladem kmetiču, ki se je iz nesrečne ljubezni vrgel s skale v bobneč slap.

Pesmi ni hotelo biti konec: bila je neskončno sentimentalna in Oberzohnov glas je bil brez vsakršne muzikalne kvalitete. Zločincem ni bilo še nikdar tako neprijetno kakor sedaj, ko se mu niso smeli grohotati.

»Velikačstvo! Vi ste umetnik, doktor!« je hinavsko vzkliknil Cuccini, ki se mu je celo posrečilo, vtihotapiti v glas noto nevoščljivosti.

»Ko sem bil še študent, sem bil velik pevec.« je skromno odvrnil doktor. Pogledal je na uro. To je Cucciniju dalo povod, da je pogovor preokrenil.

»Sedaj moramo na posel, doktor! Nocoj nas itak več ne potrebuje. In jaz bi se rad spogledal z Gonsalezom. Če se kaj dogodi, ne pozabite name!«

Oberzohn je vstal in je brez besede odšel iz sobe. Vedel je, da je bila Cuccinijeva opomba ne samo znak, da je nocojšnje delo končano, nego tudi, da to-

pa potrebuje denarja. Sleherni od tolpe mu je enkrat na teden predložil spisek izdatkov in plač. Takrat je doktor navadno prinesel v sobo svojo kaseto in je vzel iz nje toliko, da je zadovoljil prosilca.

Bila je velika kasetna in na plačilni dan do vrha polna bankovcev in čekovnih nakazil.

Prinesel je kaseto in jo položil na mizo. Preletel je listek, ki mu ga je dal Cuccini, vzel iz kasete šop bankovcev in si olinil palec in kazalec.

»Ni vam treba šteti!« je rekel Cuccini. »Vzeli bomo vse.«

Oberzohn je opazil, da se Cuccini poigrava z browningom.

»Stvar je taka, doktor,« je hladno povzel Cuccini, »da smo videli varnostni signal, in če zdaj naglo ne izginimo, dokler je še mogoče, kmalu ne bo več prostora na tem majhnem otoku, kamor bi mogli udobno sedeti. Sodim, da je najbolje, če gremo za Gurthrom.«

Doktor je bežno pogledal na orožje in je nato nadaljeval s štetjem, kakor da da bi se nič ne bilo zgodilo.

»Dvajset, trideset, štirideset, petdeset...«

»Nu, prenehajte že, ali slišite?« je surovo zavpil Cuccini. »Povem vam, da vam ni treba šteti.«

»Prijeteli, vedeti bi hotel samo, ko-

liko izgubim. To radovednost mi boste pač odpustili.«

Iztegnil je roko proti steni, kjer je visela neka vrstica. Ne da bi odvrnil oči od bankovcev, jo je lahno potegnul.

»Kaj delate? Roke kvišku!« je zagajal Cuccini.

»Strelejajte, prosim vas!« Oberzohn je šop bankovcev vrgel na mizo.

»Evo vam plačila!«

Zaprli je pokrov kasete.

»Zdaj lahko greste — če morete. Ali slišite?«

Dvignil je roko in na napeto prisluškujoča ušesa prisotnih mož je udaril tih, šumeč glas, ki je prihajal s hodnika in se je čul tako, kakor da bi kdo drsal s pergamentom po tleh.

»Ali slišite? Nu, pojdite, če morete!« je nenavadno pokojno ponovil Oberzohn.

»Kaj?« je dahnil Cuccini; obraz mu je prebledel in roka, ki je v njej imel orožje, je trepetala.

»Tak ustrelj jih, prijatelj!« se je rogal Oberzohn. »Ustrelj jih, če jih vidiš! Toda ne bodo vam prišle pred oči, lra-bri moj dečko! Kje bodo? Nobeno oko ne bo videlo, kdaj bodo prišle ne kdaj bodo izginile. Morda so kje za kako sliko, morda čakajo, da jim odprete vrata, in potem?«

Cuccinijeva usta so postala suha.

»Odstranite jih, doktor!« je viknil

drhte.

»Vaš revolver... na mizo!« Se vedno se je čul oni zlovesči šum. Cuccini se je trenutke obotavljal, potem pa je storil po ukazu in je vzel bankovce.

Ostali trije možje so želeli ob kamini, živa slika groze in straha.

»Ne odprite vrat, doktor!« je prosil Cuccini. Toda Oberzohn je bil že prijel za ključko in pritisnil nanjo.

Slišali so, kako so se odprla druga vrata; na hodniku je vzplamenela luč. Doktor se je vrnil.

»Kadar odidete, vas ne želim več videti. Ali nisem jaz človek, pred katerim so vse tajnosti odprta knjiga? To bi vendar lahko vedeli!«

Cuccini je poškilil od doktorja k vratom.

»Želite, da gremo?« je vprašal ves zmeden Oberzohn je zmignil z rameni.

»Kakor hočete. Hotel sem prav za prav, da ostanete nocoj pri meni — za vas vse je dovolj posla in dovolj denarja.«

Možje so se nemirno spogledali.

»Kako dolgo želite, da še ostanemo?« je vprašal Cuccini.

»Le še nocojšnjo noč, če vam ni ljubše...«

Nocoj je moralo priti do krize. Oberzohn je to vedel, kakor hitro je napočil današnji dan.

»Ostanemo. Kje bomo spali?«

Specialna mehanična delavnica

za popravo vseh pisalnih računskih, kopirnih, razmnoževalnih strojev in blagajn po konkurenčni ceni.

Lud. Baraga LJUBLJANA Selenburgova ulica 6/1

V globoki žalosti naznanjamo pretresljivo vest, da je Vsemogočni rešil našo nadse dobro sopogo, mamico, staro mamo, hčerko, sestro, tetko, taščo in sva-minjo, gospo

Štefi Žura, roj. Škof

sopogo žel. poduradnika

dne 1. septembra po dolgem mukopolnem trpljenju, prevideno s tolažili sv. vere.

Pogreb nepozabne se vrši v ponedeljek 3. septembra ob 3. uri popoldne iz mrtvašnice splošne bolnice, na pokopališče k Sv. Križu.

Maribor, Gradec, Ljubljana, Kamnik, Bjelešče, dne 1. septembra 1928.

Zalujoče rodbine: Zura, Erlach, Škof, Puhar, Šuštar, Janežič.

INVENTURNA PRODAJA

ki se vrši do 15. septembra pri tvrdki A. Šinkovec nasl. K. Soss, Ljubljana, Mestni trg 18—19 Vam nu li blago po nedosegljivo nizkih cenah —:—:—: Zatorej: ne odlašajte z obiskom:

ALBINA ZAVASNIKOVA, učiteljica, in PAVLA BOHINČEVA, lekarnarjeva vdova s sinom PAVLOM javljata v veliki bolesti vsem sorodnikom in znancom, da je njih iskreno ljubljena mama in babica, goopa

Marija Zavašnik,

roj. Borštnik

v soboto zjutraj ob 3. po dolgem, mučnem trpljenju, prevideno večkrat s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo, dne 2. septembra ob 4. popoldne iz hiše žalosti, Tržaška cesta 13, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 1. septembra 1928.

Mestni ogrebnilni svet Občina Ljubljana 15

